

Heesch | 11 april 2023

Kadernota 2024-2027

Gemeente Bernheze

Inhoudsopgave

Inleiding / voorwoord	4
Op weg naar de begroting 2024	4
Financieel perspectief	4
Betrokkenheid	5
 Programma 1: Leefbare kernen	 6
Kermissen	6
Openbare ruimte & groen	6
Actualisatie nota grondbeleid	10
Robotmaaiers	11
Vervanging toplaag kunstgrasvelden	11
Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (eigen gebouwen)	11
Onderwijs en onderwijshuisvesting	12
Herijken gemeenschapshuizenbeleid	12
Gevolgen sluiting Willibrordcentrum Heeswijk	13
Scouting Mira Ceti	13
Groen, natuur en landschap	14
Wonen	14
Erfgoed en monumenten	15
Omgevingswet	16
 Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente	 22
Wegwijzer	22
Algemene voorzieningen Welzijn en zorg	23
Huisvesting statushouders, asielzoekers, Oekraïners en bijzondere doelgroepen	24
Participatiewet: Werk en Inkomen	25
Zorg en ondersteuning 0 tot 100 jaar	26
Jeugdhulp	26
Ontwikkeling Wmo-voorzieningen	26
Ontwikkeling beschermd wonen	27
Gelijke kansen op onderwijs	28
Positieve gezondheid	29
Lokaal sportakkoord	30
 Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair	 32
Duurzaamheid	32
Circulaire economie	33
Water, riolering en klimaatadaptie	34

Energietransitie	35
Programma 4: Duurzame landbouw en economie	37
Economie	37
Transitie landbouw	38
Toerisme en recreatie	40
Programma 5: Weerbare en veilige samenleving	43
Veilige leefomgeving	43
Zorg en veiligheid	44
Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie	46
Burgerzaken	46
Professionalisering inkoopfunctie	47
Doorontwikkeling dienstverlening	47
ICT	49
Huisvesting de Misse 2, 4 en 6	50
Vervanging voertuigen	50
Overig	51
Programma 7: Financiën	52
Risico's	52
Vermogenspositie	53
Lokale lasten	54
Begrotingsruimte	54

Inleiding / voorwoord

Het is amper een jaar geleden dat we de laatste hand hebben gelegd aan het bestuursprogramma voor deze bestuursperiode. Samen Bouwen aan een Veerkrachtig Bernheze. Het werd een ambitieus programma waarin we onze visie en toekomstplannen gaven met betrekking tot thema's als leefbaarheid, gezondheid, klimaat en landbouw. Het college is voortvarend aan de slag gegaan. Enerzijds met het vertalen van dat bestuursprogramma in nieuwe plannen, maar anderzijds ook met de ambities en plannen die er nog liggen: Zaken waar uw raad vaak op een eerder moment al 'ja' tegen heeft gezegd.

Het zijn allemaal ingrediënten voor deze kadernota, aangevuld nog met taken die vanuit het rijk of vanuit nieuwe wetgeving onze kant op komen. Een houtskoolschets, zeker in relatie met de begroting die later dit jaar aan uw raad aangeboden zal worden. Voor u ligt de kadernota 2024-2027. In deze nota geven we een toelichting op de vooruitzichten en de financiële positie van onze gemeente.

Op weg naar de begroting 2024

We presenteren deze nota met al onze voornemens. Dat is ook meteen onze belangrijkste voetnoot bij dit document. We hebben deze nog niet geprioriteerd en zijn ons ervan bewust dat niet alles dat we in deze kadernota noemen ook daadwerkelijk kan. Dit betekent dat er nog een uitdaging ligt om tot een sluitende begroting te komen. Daarvoor ligt een belangrijke taak bij ons, als college. Wij gaan de komende periode gebruiken om alle wensen af te zetten tegen de financiële ruimte die er is. We betrekken daar ook de resultaten van de jaarrekening van het jaar 2022 bij. Tegelijkertijd doen we ook een beroep op uw raad. Wij roepen de gemeenteraadsleden van de gemeente Bernheze op om de behandeling van deze kadernota te gebruiken om ons aandachtspunten mee te geven. Waar ligt voor jullie het zwaartepunt van onze ambitie? Waar mogen we wel wat harder óf zachter op gaan lopen? Uiteraard in evenwicht, want we moeten ons ambitieniveau aanpassen aan de schaal én de begrotingsruimte van de gemeente Bernheze. Niet alles kan op het allerhoogste niveau. De conclusie die werd getrokken bij de bespreking van de regionale prioriteiten, en die ten grondslag lag aan het formuleren van de kernambities, is ook van toepassing op de puzzel die we gezamenlijk moeten leggen om de begroting en het ambitieniveau op elkaar aan te laten sluiten. Om dat te faciliteren hebben we in dit document geprobeerd om zo goed mogelijk het onderscheid te maken tussen nieuwe wettelijke taken én verplichtingen enerzijds en nieuwe wensen en ambities anderzijds.

Financieel perspectief

Bij het programma financiën vatten we de consequenties samen en geven we een inleiding van de risico's. Een punt van aandacht is de vraag in welke mate we met de ambtelijke capaciteit het hoofd kunnen bieden aan de voortdurende opgaves en ambities. De uitkomsten van de

meicirculaire voor de rijksinkomsten hebben we bij de totstandkoming van deze nota niet mee kunnen nemen.

In deze kadernota bepalen we het financiële vertrekpunt en brengen de geïnventariseerde voornemens in beeld. We maken onderscheid tussen de voornemens tussen zaken die al in de meerjarenbegroting (MJB) waren ondergebracht en zaken die bij deze nota nieuw zijn ingebracht (Nieuw). Daarnaast maken we verschil tussen *vervanging of wettelijk* (noodzakelijk) en anderzijds *overige* (keuze mogelijk).

In onderstaande tabel geven we aan welke begrotingsruimte er nodig is wanneer alle genoemde wensen ook daadwerkelijk uitgevoerd zouden worden.

X € 1.000	2024	2025	2026	2027
Benodigde begrotingsruimte	1.956	3.465	3.970	5.418

Betrokkenheid

Deze kadernota geeft, zoals aangegeven, wat ons betreft een totaalplaatje van bestaande plannen en nieuwe ambities weer. Naar ons idee is het een onverenigbaar totaalplaatje. Het college wil niet prioriteren zonder u als gemeenteraad eerst aan het woord te laten. We horen graag wat u van onze plannen vindt en hopen dat u ons aandachtspunten mee kunt geven om zo samen richting te geven aan de begroting 2024.

Programma 1: Leefbare kernen

Bernheze telt vijf kernen. Het is belangrijk dat deze kernen leefbaar zijn en blijven voor huidige en toekomstige generaties. Dit vraagt om voldoende en goede woningen, een hoogwaardig ingerichte groene woonomgeving die uitnodigt om te ontmoeten, bewegen en recreëren, waar voorzieningen op peil zijn. Daarnaast is bereikbaarheid van groot belang.

Het is wezenlijk dat onze gemeente een plek is waar inwoners goed kunnen leven, waar ze zich verbonden voelen met de kern, andere inwoners ontmoeten en waar nodig voor elkaar zorgen. Dit vraagt om een woonomgeving die schoon, heel, veilig en klimaatbestendig is, met voldoende voorzieningen voor de dagelijkse behoeften. De groene omgeving van Bernheze moet ruimte bieden voor ontspanning en recreatie voor zowel onze inwoners als bezoekers van omliggende dorpen en steden.

Voorzieningen, zoals scholen, sportverenigingen en bibliotheken dragen in grote mate bij aan het woonplezier. Voorzieningen vormen een belangrijke basis voor een gezonde zorgzame samenleving. Niet iedere voorziening kan in iedere kern aanwezig zijn. Goede en veilige verbindingen van én naar voorzieningen zijn en blijven een belangrijk punt van aandacht.

Kermissen

Wat willen we bereiken?

Als inwoners zich verbonden voelen met de kern waar ze wonen, andere inwoners ontmoeten en waar nodig voor elkaar zorgen, is onze gemeente een fijne plek om samen te leven. Kermissen dragen daar aan bij.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2024 en 2025 lopen er een groot aantal contracten met kermisexploitanten af. Wij willen een openbare inschrijving voor de periode 2025 t/m 2030 organiseren voor de kermissen in Bernheze. In de loop van dit jaar zullen wij inzicht geven in de te verwachten kosten en baten..

Openbare ruimte & groen

Wat willen we bereiken?

Een prettige, veilige, schone, functionele en toekomstgerichte leefomgeving.

Hoe weten we dat?

Of de leefomgeving voldoet aan onze doelstellingen beoordelen we op basis van:

- Inrichting: eisen aan de inrichting van de openbare ruimte zijn vastgelegd in diverse beleidsplannen, zoals het groenstructuurplan, beeldkwaliteitsplannen en richtlijnen van CROW (onafhankelijk kenniscentrum infrastructuur).
- Functie: de functie van infrastructuur is vastgelegd in diverse beleidsplannen zoals bestemmingsplannen en het mobiliteitsplan.
- Gebruik: dit kunnen we onder andere meten op basis van verkeerstellingen en visuele inspecties.

Wat gaan we daarvoor doen?

Planvorming

Uitvoeren verkeersanalyse Heeswijk-Dinther en Heesch

In het kader van het beleidsproces rondom het nieuwe mobiliteitsplan Bernheze wordt een verkeersanalyse uitgevoerd in Nistelrode, dit is op basis van diverse onderzoeken. De onderzoeken die zijn verricht in Nistelrode zijn:

- Parkeerdrukonderzoek
- Verkeerstellingen met telslangen
- Kentekengericht onderzoek

De kernen Heesch en Heeswijk-Dinther hebben evenals Nistelrode te maken met grote hoeveelheden verkeer die door de kern rijden. We willen graag in het kader van het mobiliteitsplan inzichtelijk maken wat de verkeersstromen zijn in Heesch en Heeswijk-Dinther. Daarnaast voeren we een parkeerdrukonderzoek uit om inzicht te verkrijgen over de huidige parkeersituatie. De uitkomsten van de eventueel uit te voeren verkeersanalyse nemen we mee in het mobiliteitsplan.

Opstellen beheerplan Spelen

In een beheerplan wordt aangegeven op welke wijze, met welke frequentie en tegen welke kosten speelplaatsen worden beheerd, onderhouden en vervangen. Op dit moment is er geen beheerplan. Daarnaast is het nodig om jaarlijks een budget beschikbaar te hebben in verband met reiniging van het vulzand.

Aanschaf systeem voor Meldingen openbare ruimte

Meldingen met betrekking tot de openbare ruimte komen nu via allerlei kanalen binnen. Het systeem waarin zij worden verwerkt moet worden vervangen. We hebben de wens dit systeem te vervangen door een systeem van waaruit we meldingen volledig digitaal kunnen afwerken. Op deze wijze wordt de dienstverlening verbeterd.

Activiteiten voor onderhoud

Structureel maken extra onderhoud centra

De inzet van de zogenaamde Gluttons als proef bij het schoonhouden van de centra bevalt goed. We willen deze graag continueren. De middelen die hiermee gemoeid zijn staan vermeld in de tabel aan het einde van het programma Leefbare Kernen.

Activiteiten voor renoveren

Renovatie: vervangen en verduurzaming openbare verlichting

In het beheerplan Openbare verlichting 2022-2025 is de beheer en onderhoud-strategie uitgewerkt en zijn investeringen voor renovatie en verduurzaming geprogrammeerd. Deze worden jaarlijks beschikbaar gesteld.

Renovatie: herstraten Peelstraat Vorstenbosch

Door realisatie van de Ruimte voor Ruimte-locatie Rietbeemden is het gebruik van de Peelstraat geïntensiveerd. Daarnaast maakt meer vrachtverkeer gebruik van deze route. Het is noodzakelijk om deze straat op korte termijn te herstraten.

Renovatie: Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther

De rijbaan tussen de komgrens en de 'slinger' ter hoogte van Kasteel Heeswijk moet vernieuwd worden. Tevens dient het profiel van de rijbaan ter hoogte van de monumentale bomenrij te worden aangepast. Het in stand houden van de aanwezige klinkerverharding is niet langer mogelijk vanuit het reguliere beheerbudget.

Renovatie: uitvoering rioleringsplan

Voor verbetering en vervanging van het gemeentelijke rioleringsstelsel zijn in het Gemeentelijk Rioleringsplan (GRP) verschillende investeringsmaatregelen opgenomen.

Maatregelen voor het klimaat adaptief inrichten van de openbare ruimte zijn opgenomen onder het thema Klimaat & Duurzaamheid.

Renovatie: Weijen te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. We hebben de wens om deze situatie aan te pakken. Met deze renovatie zouden we de positie voor fietsers en voetgangers verbeteren, waarbij we het centrum van Nistelrode bereikbaar houden voor auto's en bevoorrading.

Renovatie: Laar te Nistelrode

De onderhoudstoestand en inrichting van deze weg voldoen niet meer. Hierdoor ontstaan verkeersonveilige situaties. Net als bij Weijen hebben we de wens om deze situatie aan te pakken, met als doel om de positie voor fietsers en voetgangers te verbeteren. Het centrum van Nistelrode blijft bereikbaar voor auto's en bevoorrading.

Activiteiten voor reconstructie

Reconstructie: Schoonstraat te Heesch

Als gevolg van de aanwezige waardevolle bomen in te kleine vakken, is de wegverharding dusdanig aangetast dat die niet meer te herstellen is met regulier onderhoud. We willen de onderhoudstoestand en verkeersveiligheid van dit weggedeelte verbeteren door een herinrichting waarbij we ook duurzaamheidsaspecten willen meenemen. Daarnaast wordt met de reconstructie de fietsverbinding richting het sportpark aangepakt.

Reconstructie: Raadhuisplein te Nistelrode

Dit gebied wordt steeds meer een woon- en uitgaansgebied (verblijfsgebied). Dit wordt onderstreept met de aanplant van groot (schaduwgevend) groen. De functie als kermislocatie blijft gewaarborgd. Als er file staat op de A50 richting Eindhoven en de 'reguliere' sluiproute over Laar dichtslibt, wordt vervolgens de omgeving van het Plein aansluitend misbruikt als zeer ongewenste 'overloopsluiproute'. Om dit misbruik van doorgaand autoverkeer tegen te gaan en de verblijfsfunctie te ondersteunen en uit te bouwen wordt begin 2022, ter hoogte van het Raadhuisplein, de weg voor gemotoriseerd verkeer afgesloten. Herinrichting van het plein is dan mogelijk.

Reconstructie: Heuvel te Vorstenbosch

De Heuvel vormt samen met de Kerkstraat de doorgaande weg door Vorstenbosch. In navolging van de herinrichting van de Kerkstraat willen we ook de Heuvel herinrichten. Bij deze herinrichting vervangen we het asfalt door klinkers. Hiermee verlagen we de snelheid van het verkeer. Ook besteden we aandacht aan meer groen en verduurzaming van de openbare ruimte.

Reconstructie: Den Berg in Heesch

Woningbouwcoöperatie Mooiland wil op locatie Den Berg 34 woningen vervangen voor nieuwbouwwoningen. De openbare ruimte rondom de te vervangen woningen is gedateerd en is op middellange termijn aan vervanging toe. De realisatie van het bouwplan van Mooiland is aanleiding om de openbare ruimte eerder aan te pakken.

Reconstructie: Weijen – Heescheweg e.o.

Vanuit de woningbouwontwikkeling Weijen-West is er een noodzaak tot aanpassing van de omliggende wegenstructuur (Heescheweg, Weijen, Weverstraat & Dijkstraat). Op basis van de wettelijke criteria kan slechts een deel van de kosten worden toegerekend aan de bouwgrondexploitatie voor Weijen-West. De overige kosten worden in deze kadernota opgenomen.

Reconstructie: Ontsluiting Kleinwijk te Nistelrode

Door de aanleg van de snelfietsroute Oss-Uden door Nistelrode is een verkeersonveilige situatie ontstaan op Kleinwijk. Deze verkeersonveilige situatie is op voorhand niet meegenomen bij de ontwikkeling en aanleg van de snelfietsroute. Er zijn maatregelen nodig om de situatie verkeersveilig te maken

Reconstructie: Veilige looproute Fercheval naar Nistelrode (Dintherseweg)

Op locatie Fercheval in Nistelrode worden internationale werknemers gehuisvest. Er is de ambitie om te komen tot een zo veilig mogelijke voetverbinding tussen Fercheval en het centrum van Nistelrode. Er zijn meerdere routes en oplossingen mogelijk, deze worden momenteel onderzocht en uitgewerkt.

Actualisatie nota grondbeleid

Wat willen we bereiken?

De gemeente is eigenaar van diverse gronden. Deze moeten goed beheerd worden. Daarnaast koopt en verkoopt de gemeente regelmatig gronden. In de nota grondbeleid leggen we vast hoe we met grond omgaan. Dit grondbeleid moet periodiek herijkt worden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Actualiseren nota grondbeleid

In onze financiële verordening is vastgelegd dat in het begin van elke bestuursperiode de nota grondbeleid geactualiseerd wordt. Dat betekent dat we in 2027 onze nota moeten actualiseren. Vanwege het incidentele karakter is het de wens om hiervoor externe expertise in te huren.

De Wildhorst

We willen De Wildhorst transformeren naar een gebied met toekomstperspectief. Samen met onze partner onderzoeken we de kansen voor een toekomstbestendige ontwikkeling. Een eventuele herontwikkeling hoort uiteindelijk uiteraard bij deze verkenning.

Duurzaam verpachten van onze landbouwgronden

We verpachten onze landbouwgronden op duurzame wijze zodat op die plekken de biodiversiteit verhoogt, de bodemkwaliteit verbetert en de bodem meer vocht vasthoudt. Dit levert minder pachtopbrengsten op. Met bonuskortingen stimuleren we pachters om een stap extra te doen op het gebied van klimaat en biodiversiteit.

Heesch West

Het bestemmingsplan voor Heesch West is in 2022 vastgesteld. Tegen het plan is beroep ingesteld. We verwachten dat de Raad van State in 2024 een uitspraak doet.. De tussenliggende periode gebruiken voor de voorbereiding van het bouwrijp maken, het opstellen van uitgiftecriteria en het afstemmen van de leges. Bij een positieve uitspraak kunnen we dan in 2024 ook direct de eerste grond uitgeven.

Robotmaaiers

Wat willen we bereiken?

Door goede buitensportaccommodaties aan te bieden en deze te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur binnen de kernen.

Wat gaan we daarvoor doen?

Sinds 2012 worden diverse velden op sportparken gemaaid met robotgrasmaaiers. De oudste robotgrasmaaiers moeten waarschijnlijk in 2025 en 2026 vervangen worden. We begroten het vervangen van de nu aanwezige machines.

Vervanging top laag kunstgrasvelden

Wat willen we bereiken?

Door goede sportvelden aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot sport en bewegen binnen de kernen. Dat draagt bij aan een goede gezondheid en een sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Op diverse sportparken hebben we in het verleden kunstgrasvelden aangelegd. Om de sportvelden volwaardig en veilig te kunnen blijven gebruiken dienen we de toplagen te vervangen.

Verduurzaming maatschappelijk vastgoed (eigen gebouwen)

Wat willen we bereiken?

Het verduurzamen van ons maatschappelijk vastgoed draagt bij aan de aanpak van klimaatverandering. Door gebouwen te verhuren die energiezuinig zijn, dragen we bij aan de verlaging van de CO₂-uitstoot en verlagen we de exploitatiekosten voor ons als exploitant of voor de huurders.

Wat gaan we daarvoor doen?

In het kader van de *Duurzame energieagenda* heeft de gemeenteraad van Bernheze besloten dat alle gemeentelijke gebouwen in 2025 over energielabel A moeten beschikken. Een versnelling ten opzichte van wettelijke vereisten. De budgetten die hiervoor benodigd zijn vragen we fasegewijs aan.

In de *Duurzame energieagenda* is voor de gemeente alleen een aanjaagfunctie opgenomen voor de verduurzaming van gemeenschapshuizen. Om de noodzakelijke verduurzaming van de gemeenschapshuizen mogelijk te maken is, mede gelet door de financiële situatie van de diverse gemeenschapshuizen, extra financiële ondersteuning nodig.

Onderwijs en onderwijshuisvesting

Wat willen we bereiken?

Het realiseren van goed onderwijs en goede onderwijshuisvesting voor alle jongeren draagt bij aan een goede gezondheid en welzijn van onze jeugd, toegankelijk en goed onderwijs in duurzame gebouwen en kernen die leefbaar zijn nu en in de toekomst.

- Wij willen dat onze jongeren veilig en gezond opgroeien en zich naar vermogen kunnen ontwikkelen:
- Er is een goede onderwijshuisvesting in de kernen, met een gezond en veilig binnenklimaat.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Nieuwbouw/renovatie van basisschool Op Weg in Vorstenbosch, zoals omschreven in het IHP (integraal huisvestingsplan).
- Renovatie/uitbreiding van basisschool Eikenwijs (nieuwe naam Samenwerkingsschool BS De Toermalijn en BS Delta) in Heesch, zoals in het IHP omschreven.

Herijken gemeenschapshuizenbeleid

Wat willen we bereiken?

Om onze kernen leefbaar te houden zorgen we voor een toekomstbestendig gemeenschapshuis in elke kern, waar inwoners elkaar kunnen ontmoeten en sociaal culturele activiteiten kunnen beoefenen. Dat draagt bij aan een goede en sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2023 herijken we de nota beleidsuitgangspunten gemeenschapshuizen. De nog vast te stellen uitgangspunten kunnen in 2024 financiële consequenties hebben. De hoogte hiervan is op dit moment moeilijk in de schatten.

Gevolgen sluiting Willibrordcentrum Heeswijk

Wat willen we bereiken?

Door maatschappelijk vastgoed aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot ontmoeting en beoefening van sociaal culturele activiteiten. Dat draagt bij aan een goede en sterke sociale infrastructuur en het welzijn van onze inwoners.

Wat gaan we daarvoor doen?

Eind 2023 sluit het Willibrordcentrum (WBC) haar deuren als gevolg van de herontwikkeling van de Heeswijkse parochie en omliggend terrein. Dat betekent dat we aan zet zijn om na te denken over bepaalde herhuisvestingsvraagstukken. We stellen hiervoor in de loop van 2023 een projectplan op. De consequenties worden binnen dit project in kaart gebracht en later aan uw raad voorgelegd.

Scouting Mira Ceti

Wat willen we bereiken?

Door maatschappelijk vastgoed aan te bieden en te onderhouden, bieden we gelegenheid tot ontmoeting en beoefening van sociaal culturele activiteiten. Dat draagt bij aan een goede en sterke sociale infrastructuur.

Wat gaan we daarvoor doen?

Scouting Mira Ceti heeft in haar beleidsvisie 2021 – 2027 de gewenste ontwikkelingen beschreven voor hun scoutingactiviteiten en het scoutcentrum Achter de Berg. De beschreven ambitie vraagt om verdergaande professionalisering, het vergroten en verduurzamen van de gebouwen én meer internationale uitstraling.

De huidige huisvesting is op orde en voldoet aan de eisen uit de blokhutwijzer. Voor de verplichte verduurzaming is een bedrag van € 10.375,- toereikend. Mira Ceti vraagt om een financiële bijdrage voor:

- Renovatie van blokhut De Burcht
- Nieuwbouw blokhut 't Veerhuis
- Uitvoering noodzakelijke verduurzaming in relatie tot het verkrijgen van het internationaal keurmerk Scenes.
- Privatisering van de gebouwen door afkoop van de onderhoudskosten en eigendomsoverdracht van de gemeente naar de Scouting.

Groen, natuur en landschap

Wat willen we bereiken?

Onze kernen richten we groener en klimaatbestendig in. Een voornemen dat ook tijdens de bijeenkomsten in het kader van dit bestuursprogramma overtuigend werd onderstreept. Met de juiste inzet van groen houden we niet alleen onze straten koeler in de zomer en droger in de herfst, maar zorgen we er ook voor dat onze inwoners zich uitgenodigd voelen om een rondje te gaan wandelen of hardlopen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We geven invulling aan deze doelstelling door natuurgebieden te versterken en te verbinden, door ons openbaar groen biodiverser in te richten en te beheren en door onze eigen landbouwgronden duurzaam te verpachten.

Begin 2024 stellen we een bosbeheervisie vast waarin de mogelijkheden voor het vergroten van de biodiversiteit en ecologisch beheer van onze bossen en natuurgebieden terugkomen. Daarnaast is het onze wens om actief te blijven werken aan het verbinden van de natuurgebieden door invulling te geven aan onze EVZ (Ecologische Verbindingszone)-opgave. Bij de natte EVZ's doen we dit samen met Waterschap Aa en Maas. De droge EVZ's leggen we zelf aan.

In het laatste kwartaal van 2023 stellen we een groenstructuurplan en groenbeheerplannen vast waarin de mogelijkheden voor ecologische inrichting en beheer van ons openbaar groen terugkomen. De financiële consequentie hiervan voor de jaren 2024-2027 zal uit die plannen blijken.

Openbare ruimte & groen

Bij onze woningbouwlocaties en bij uitbreidingen van bedrijventerreinen leggen we nieuwe openbare ruimte aan. Bij aanleg en beheer en onderhoud houden we rekening met de eisen zoals de raad die stelt in bijvoorbeeld het gemeentelijk rioleringsplan, duurzaamheidsbeleid, mobiliteitsplan, het groenstructuurplan, de lokale inclusie agenda en het gezondheidsbeleid.

Wonen

Wat willen we bereiken?

Samen met onze partners op het gebied van wonen willen we bereiken dat Bernheze een mooie plek om te wonen is én blijft, waarbij een passende woning voor iedereen onze wens is. We bouwen betaalbaar, waarbij we aansluiting zoeken op de behoeften van onze inwoners. Concreet bouwen we 1.200 woningen tot 2026. Wij hebben daarbij in ieder geval extra aandacht voor de volgende doelgroepen: senioren (vanaf 55 jaar), starters, statushouders, woonwagenbewoners,

arbeidsmigranten en (sociale) huurders. Er is aandacht voor de verduurzaming van de woningvoorraad (aansluitend op het Duurzaamheidsakkoord) en de relatie van wonen met het sociale domein (wonen en zorg).

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan onze 'zachte' plannen zoveel mogelijk verhard en versnellen, zodat de woningen er ook zo snel mogelijk komen. We blijven ons inzetten om aan onze taakstelling voor het huisvesting van statushouders te voldoen. We gaan het in 2023 vastgestelde woonwagengebeleid uitvoeren; ruimte creëren voor nieuwe standplaatsen en standplaatsen toewijzen op basis van vastgesteld beleid. We blijven ons inzetten om voor elke inwoner (doelgroep) de juiste woning beschikbaar te hebben. Hier houden we rekening mee bij het maken van prestatieafspraken en we baseren onze nieuwbouwplannen daar mede op. Kwantitatief volgen wij het uitvoeringsprogramma van onze Woonvisie 2022-2027 (inclusief herijkingen). Mocht uit nieuw woonbehoefteonderzoek blijken dat de behoefte is veranderd, zal de woonvisie worden bijgesteld.

Erfgoed en monumenten

Wat willen we bereiken?

We willen de ambities en doelstellingen zoals geformuleerd in onze erfgoedvisie realiseren. Daarbij zijn goed beheer, onderhoud en instandhouding van ons erfgoed en onze monumenten de belangrijkste aandachtspunten.

Wat gaan we daarvoor doen?

Uitvoeren projecten erfgoedvisie

We richten ons onder andere op het beleefbaar maken van erfgoed (Bronschat, Canon Bernheze en erfgoed in het Aa-dal), de koppelkansen Transitie landbouw en erfgoed (gebiedsproces Kameren ikv GGA Aa-dal Noord), duurzaamheid en monumenten, de implementatie van de erfgoedkaart in het omgevingsplan (speerpunt beschermen en behouden) en de toekomst van de Abdij en het religieuze erfgoed. Dit vergt projectleiding en proceskosten, kosten voor inhuur van derden (onder andere conceptontwikkeling) en realisatie van projecten.

Verplaatsen Bakhuis molen Nistelrode

Op basis van stedenbouwkundig advies is indertijd voor gekozen om het bakhuisje te situeren achter op het molenterrein achter de molenbelt. We willen graag het bakhuisje verplaatsen zodat:

- De molenaars bij aanwezigheid zichtbaar zijn en hun gastheerschap kunnen vervullen.
- Bezoekers die minder valide zijn ook van de toiletvoorziening gebruik kunnen maken.

Organiseren Open Monumentendag (structureel)

De (jaarlijkse) Open Monumentendag maakt onderdeel uit van het gemeentelijke erfgoed-en monumentenbeleid en is als zodanig belangrijk voor de betrokkenheid en draagvlak bij de inwoners van onze gemeente. In het verleden waren de kosten hiervoor niet expliciet geraamd. Het is onze wens om dit structureel op te nemen.

Beleefbaar maken Bronsschat (kosten uitvoering)

In de Erfgoedvisie van Bernheze (2020) is het zichtbaar en beleefbaar maken van het Bernhezer Erfgoed een belangrijke speerpunt van het nieuwe beleid. De gevraagde middelen hebben hier betrekking op.

Omgevingswet

Wat willen we bereiken?

De Omgevingswet staat voor een goed evenwicht tussen het benutten en beschermen van de leefomgeving. Door verbeterde integraliteit en vernieuwende insteek van dienstbaarheid (de ja-mits-houding), wordt dit doel zo effectief mogelijk bereikt. Per 1 januari 2024 gaat de omgevingswet in waardoor het voor gemeenten mogelijk wordt om leges in rekening te brengen voor omgevingsvergunningen milieu. Wij gaan (regionaal) verkennen op welke wijze wij deze kosten in rekening kunnen brengen bij de aanvragers in het kader van kostendekkende tarieven.

Binnen het programma wordt door het hiervoor opgerichte programmateam in vier projecten gewerkt aan het volgende:

Wat gaan we daarvoor doen?

De Omgevingsvisie

De gemeenteraad stelt uiterlijk 31 december 2023 de Omgevingsvisie definitief vast. Participatie is een belangrijk onderdeel bij het opstellen van de visie. Dit werken we uit in een omgevingsconvenant met onze belangrijkste partnerorganisaties. De omgevingsvisie stellen we samen door in 2023 samen met onze partners uit drie toekomstscenario's de beste onderdelen te selecteren. De omgevingseffectrapportage levert daarvoor de onderbouwing.

Het Omgevingsplan

Een van de nieuwe juridische instrumenten binnen de Omgevingswet is het omgevingsplan. Het omgevingsplan vervangt op termijn de huidige bestemmingplannen, beheersverordeningen en gemeentelijke verordeningen. Uiterlijk, afhankelijk van de datum inwerkingtreding Omgevingswet, op 31 december 2029 is de transitie naar het omgevingsplan nieuwe stijl

afgerond. In de jaren 2024, 2025 en 2026 is extra inzet nodig voor het opstellen van het omgevingsplan.

Wat mag het kosten?

Vervanging / Wettelijk

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging				
Opstellen beheerplan Spelen / jaarlijks budget i.v.m. reiniging valzand	Nieuw	2024	25.000	Structureel
Vervanging en verduurzaming openbare verlichting – masten o.b.v. uitvoeringsplan	MJB	2024	42.200	Investering
	MJB	2025	42.200	investering
	MJB	2026	42.200	investering
	Nieuw	2027	42.200	Investering
Investerings water & riolering Uit voorziening riolering	MJB	2024	406.000	Investering
	MJB	2025	1.622.651	Investering
	MJB	2026	1.344.760	Investering
	Nieuw	2027	462.550	Investering
	MJB	2024	-406.000	Investering
	MJB	2025	-1.622.651	Investering
	MJB	2026	-1.344.760	Investering
	Nieuw	2027	-462.550	Investering
Actualisatie nota grondbeleid	Nieuw	2027	20.000	Incidenteel
Nieuwbouw/renovatie BS Op Weg	MJB	2024	3.500.000	Investering
Renovatie/uitbreiding Samenwerkingsschool Eikenwijs	MJB	2026	2.500.000	Investering
Vervangen robotgrasmaaiers Prinses Irene	MJB	2025	35.000	Investering
Uit SPUK Sport	MJB	2025	-6.074	Investering
Vervangen robotgrasmaaiers WHV	MJB	2025	22.000	Investering
Uit SPUK Sport	MJB	2025	-3.818	Investering
Vervangen robotgrasmaaiers vv Heeswijk	Nieuw	2026	22.000	Investering
Uit SPUK sport	Nieuw	2026	-4.512	Investering
Renovatie toplaag Prinses Irene (voetbal) – verhoging krediet	Nieuw	2024	107.425	Investering
(IVP 2022 opgenomen: € 432.575)				
Uit SPUK Sport	Nieuw	2024	-18.644	Investering
Renovatie toplaag MHC HDL (waterveld)	MJB	2025	825.000	Investering
Uit SPUK Sport	MJB	2025	-143.182	Investering
Bijdrage sportvereniging meerkosten	MJB	2025	- 5.500	Structureel
Renovatie toplaag MHC Heesch (heel zandveld)	MJB	2026	566.000	Investering
Uit SPUK Sport	MJB	2026	-98.231	Investering
Renovatie toplaag MHC Heesch (kwart zandveld)	MJB	2026	160.000	Investering
Uit SPUK sport	MJB	2026	-27.769	Investering
Bijdrage gemeente in de renovatie van De Burcht, Nieuwbouw 't Veerhuis, verduurzaming en privatisering	MJB	2025	325.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2025	- 325.000	Incidenteel
Vrijval exploitatielasten a.g.v. privatisering	MJB	2026	- 3.700	Structureel
Woonwagengebeleid	Nieuw	2024	7.000	Incidenteel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Wettelijk				
Verduurzaming gemeentelijke gebouwen	MJB	2024	100.000	Investering
Uitvoeren maatregelen EML MFA De Stuik, CC De Wis, CC Servaes en CC Nesterlé	MJB	2024	55.000	Investering
Opstellen programma's Omgevingsvisie Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2024	30.000	Incidenteel
	MJB	2025	30.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	30.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	30.000	Incidenteel
	MJB	2024	-30.000	Incidenteel
	MJB	2025	-30.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-30.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	-30.000	Incidenteel
Uitvoeren en monitoren omgevingsvisie Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2024	12.500	Incidenteel
	Nieuw	2025	12.500	Incidenteel
	Nieuw	2026	12.500	Incidenteel
	Nieuw	2027	12.500	Incidenteel
	MJB	2024	-12.500	Incidenteel
	Nieuw	2025	-12.500	Incidenteel
	Nieuw	2026	-12.500	Incidenteel
	Nieuw	2027	-12.500	Incidenteel
Opstellen en onderhoud omgevingsvisie Aanpassen omgevingsvisie (4-jaarlijks, na GR-verkiezingen en participatief Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2024	20.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	20.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2024	-20.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	-20.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-50.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	-50.000	Incidenteel
Omgevingsplan Omgevingsplan incl. NRD Omgevingsplan incl. MER en Commissie MER Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2024	50.000	Incidenteel
	MJB	2025	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	75.000	Incidenteel
	MJB	2024	-50.000	Incidenteel
	MJB	2025	-25.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-75.000	Incidenteel
Omgevingswet - Opleiden programma Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2024	20.000	Incidenteel
	MJB	2024	-20.000	Incidenteel
Omgevingswet - Inhuur extern personeel kernteam omgevingsplan	MJB	2024	435.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	305.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	155.000	Incidenteel
	MJB	2024	-435.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	-305.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-155.000	Incidenteel

Overig

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Uitvoeren verkeersanalyse Heeswijk-Dinther en Heesch	Nieuw	2024	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	50.000	Incidenteel
Aanschaf meldingensysteem voor de openbare ruimte	Nieuw	2024	27.000	Investering
	Nieuw	2024	12.000	Structureel
Structureel maken extra onderhoud centra	Nieuw	2024	55.000	Structureel
Renovatie Weijen te Nistelrode - uitvoering	MJB	2025	1.780.757	Investering
Uit voorziening riolering (i.v.m. subsidie woningbouw)	MJB	2025	-530.757	Investering
Renovatie Laar te Nistelrode – uitvoering	MJB	2026	1.285.060	Investering
Uit voorziening riolering	MJB	2026	-360.060	Investering
Herinrichting Schoonstraat te Heesch: Vorbereidingskrediet	MJB	2024	50.000	Investering
Uitvoering	MJB	2025	1.185.894	Investering
Uit voorziening riolering	MJB	2025	- 685.894	Investering
Herstraten Peelstraat te Vorstenbosch	MJB	2024	50.000	Investering
Herinrichting Raadhuisplein te Nistelrode - uitvoering	MJB	2027	325.000	Investering
Gouverneursweg te Heeswijk-Dinther	MJB	2025	450.000	Investering
Heuvel Vorstenbosch: Vorbereidingskrediet	MJB	2025	50.000	Investering
Uitvoering	MJB	2026	552.490	Investering
Uit voorziening riolering	MJB	2026	-152.490	Investering
Reconstructie Den Berg: Vorbereidingskrediet	Nieuw	2025	69.000	Investering
Uitvoering	Nieuw	2026	716.210	Investering
Bijdrage wegbeheer	Nieuw	2026	-15.000	Investering
Uit voorziening riolering	Nieuw	2026	-426.210	Investering
Reconstructie Weijen – Heescheweg e.o: Scenariostudie	Nieuw	2025	50.000	Investering
Vorbereidingskrediet	Nieuw	2026	100.000	Investering
Uitvoeringskrediet	Nieuw	2027	1.256.550	Investering
Uit voorziening riolering	Nieuw	2027	-56.550	Investering
Reconstructie: ontsluiting Kleinwijk te Nistelrode	Nieuw	2025	250.000	Investering
Reconstructie: Veilige looproute Fercheval naar Nistelrode (Dintherseweg)	Nieuw	2024	125.000	Investering
Gevolgen herijking Nota beleidsuitgangspunten gemeenschapshuizen	Nieuw	2024	Pm	Structureel
Uitwerking projectplan Willibrordcentrum	Nieuw	2024	pm	Incidenteel
Acties voortvloeiend uit het Groenstructuurplan. Hierover vindt in 2023 bestuurlijke besluitvorming plaats.	Nieuw	2024	25.000	structureel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Vergroeningsplan opstellen, dat zich richt op: - Ontsteden en vergroenen - Verbeteren groen t.b.v. leefbaarheid, gezondheid, biodiversiteit enz.)	Nieuw	2024	25.000	Incidenteel
Vergroeningsplan uitvoeren (dekking bestaat uit middelen begroting én de voorziening groencompensatie. Naarmate de voorziening meer gevuld raakt kunnen de incidentele middelen afnemen)	Nieuw Nieuw	2025 2026	25.000 10.000	Incidenteel Incidenteel
Formatie op peil: werkvoorbereider groen (vergroeningsplannen, klimaatplannen, groenrenovaties enz.)	Nieuw	2024	80.000	Structureel
Formatie op peil: projectleider groen (coördinatie diverse groenplannen en ecologische verbindingzones, nieuwe natuurterreinen/bossen)	Nieuw	2024	80.000	Structureel
Ontwikkelen bewustwordingscampagne 'groene doelen'. Informeert inwoners over de doelen en inzet van de gemeente. En stimuleert hen het goede voorbeeld te volgen.	Nieuw	2024	20.000	Incidenteel
Uitvoeren bewustwordingscampagne	Nieuw	2025	20.000	Structureel
Acties voortvloeiend uit het Groenstructuurplan. Hierover vindt in 2023 bestuurlijke besluitvorming plaats:				
- 100-20-10-regel en compensatieregeling uit laten werken t.b.v. juridische borging	Nieuw	2024	15.000	Incidenteel
- Beheer stedelijk groen in lijn brengen met ambities uit het Groenstructuurplan	Nieuw	2024	pm	Structureel
- Beheer landschappelijk groen in lijn brengen met ambities uit het Groenstructuurplan	Nieuw	2024	pm	Structureel
- Beheer bossen en heideterreinen in lijn brengen met ambities uit het Groenstructuurplan	Nieuw	2024	pm	Structureel
- Beheer laan- en straatbomen in lijn brengen met ambities uit het Groenstructuurplan	Nieuw	2024	pm	Structureel
- Uitvoering beheerplannen organiseren in werkopdrachten voor de komende jaren	Nieuw	2024	30.000	Incidenteel
- Formatie op peil: databeheer groen t.b.v. planmatig groenbeheer, monitoring en verantwoording (0,25 fte)	Nieuw	2024	20.000	Structureel
- Formatie op peil: natuurbeheerder buitengebied zodat alle landschapselementen, natuurgebieden en bossen het maatwerkbeheer krijgen dat nodig is om de biodiversiteitsdoelstellingen te halen (0,5 fte)	Nieuw	2024	40.000	Structureel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Deelname Stimuleringsregeling Landschap 2024-2027	Nieuw	2024	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	25.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	25.000	Incidenteel
Uit Ruimte voor Ruimte-gelden	Nieuw	2024	-25.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	-25.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	-25.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	-25.000	Incidenteel
Deelname ErvenPlusprogramma 4.0	Nieuw	2026	22.000	Incidenteel
Uit Ruimte voor Ruimte-gelden	Nieuw	2026	-22.000	Incidenteel
Ontwikkelen natte EVZ's – realisatie EVZ en wandelen langs de Aa	MJB	2024	130.702	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	MJB	2024	-130.702	Incidenteel
Woonconsulenten per kern (0,2 fte)	Nieuw	2024	16.000	Structureel
Uitvoeringsprogramma erfgoedvisie	MJB	2024	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	50.000	Incidenteel
Verplaatsen bakhuis molen Nistelrode	MJB	2024	74.085	Investering
Organiseren Open Monumentendag	Nieuw	2024	15.000	Structureel
Beleefbaar maken bronsschat	Nieuw	2024	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	50.000	Incidenteel
Uit reserve nog nader te bestemmen	Nieuw	2024	-50.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	-50.000	Incidenteel

Programma 2: Gezonde zorgzame gemeente

We vinden het belangrijk dat iedereen kan meedoen, mensen elkaar kennen en zorg dragen voor elkaar. Dit vraagt om een zorgzame en sociale gemeenschap en om veerkrachtige en weerbare inwoners. Om dit te bereiken zetten we onder andere algemene voorzieningen en individuele ondersteuning in voor onze inwoners.

Ondanks de sociale en zorgzame gemeenschap zijn er altijd mensen die kwetsbaar zijn en individuele hulp nodig hebben om mee te blijven doen in de samenleving. Voor een zorgzame en sociale gemeenschap zijn een sterk verenigingsleven, (maatwerk)voorzieningen en inwonersinitiatieven onmisbaar. Indien nodig kunnen inwoners een beroep doen op ondersteuning via onze toegang Wegwijzer.

We zien kansen in het omarmen van het gedachtegoed van positieve gezondheid. Positieve gezondheid richt zich op het versterken van de veerkracht van de mensen zelf en het vergroten van hun kwaliteit van leven. We ondersteunen inwoners op diverse leefgebieden zoals het dagelijks functioneren, het meedoen in de samenleving, bieden van zingeving, het verbeteren van het mentaal welbevinden en het bevorderen van een gezonde leefstijl. We bieden hulp bij het vinden van een passende en duurzame werkplek. Zo dragen we bij aan het fundament van een prettig woon- en leefklimaat in Bernheze.

Wegwijzer

Wegwijzer Bernheze biedt toegang voor alle vragen op het gebied van wonen, werk, inkomen, zorg, opvoeden en welzijn voor de inwoners van de gemeente Bernheze. Met Wegwijzer werken we aan brede en integrale vraagverduidelijking en zoeken we ook de verbinding met de kernen. Wegwijzer is de plek waar de maatwerk aanpak van Bernheze tot verdere wasdom kan komen.

In de afgelopen jaren zien we een trend van steeds meer multidisciplinaire en complexe meldingen. Onder andere door landelijk gebrek aan behandelplekken en woningen en de instroom van statushouders, Oekraïners en andere 'bijzondere doelgroepen'.

- Doordecentralisatie Beschermd Wonen treed per 1 januari 2024 in werking, dit heeft extra werk tot gevolg.
- Naar verwachting treed per 1 januari 2024 de Wet aanpak meervoudige problematiek sociaal domein (Wams) in werking. Dit heeft o.a. impact op processen waar gegevens worden gedeeld tussen verschillende partijen over één inwoner en daarmee de Integrale Toegang waarvan team Wegwijzer onderdeel is.

Wat willen we bereiken?

We willen dat inwoners tijdig en passende zorg en ondersteuning krijgen, of het nu gaat om hulp in de huishouding of ondersteuning in werk en inkomen. Daarnaast willen we dat inwoners Wegwijzer kennen en weten te vinden. We willen een sterk samenwerkend netwerk van professionele en vrijwilligersorganisaties rondom zorg en ondersteuning.

Hoe weten we dat?

Evaluatie 2023 van het samenwerkingsverband Wegwijzer levert mogelijk verbeterpunten op. Deze verbeterpunten worden omgezet in een actieplan doorontwikkeling Wegwijzer 2024 en verder.

Wat gaan we daarvoor doen?

Wegwijzer blijft door ontwikkelen op (interne) samenwerking door o.a. gedeelde visie op casus- en procesregie en door monitoren en evalueren. Wegwijzer werkt continu aan haar bekendheid via communicatie, bezoeken en door positionering in het gebouw de Misse 2-4-6 in Heesch. Op basis van de evaluatie 2023 volgt een actieplan doorontwikkeling Wegwijzer 2024 en verder die mede invulling geeft aan de wijze waarop de ontwikkeling en opleiding van Toegang Wegwijzer wordt vormgegeven.

We denken dat het nodig is om team Wegwijzer uit te breiden met 1.0 fte Wmo-consulent per 2024 om de toegenomen Wmo-meldingen op te kunnen vangen. Daarnaast geloven we een aanpassing van het werkbudget Wegwijzer noodzakelijk is, omdat de incidentele middelen uit het Maatschappelijks Ondersteuningsfonds zijn uitgeput.

Algemene voorzieningen Welzijn en zorg

Wat willen we bereiken?

We vinden het belangrijk dat inwoners kunnen meedoen, mensen elkaar kennen en zorg dragen voor elkaar. Naast de noodzakelijke individuele voorzieningen WMO en jeugdzorg, zijn de algemene voorzieningen belangrijk. Met algemene voorzieningen die voor iedereen toegankelijk zijn, stel je inwoners in staat om tijdig en passende zorg en ondersteuning te krijgen.

Hoe weten we dat?

De integrale werkwijze en registraties van Wegwijzer geven inzicht in wat onze inwoners nodig hebben aan ondersteuning en preventie. Ook ONS welzijn heeft een registratiesysteem en werkt steeds meer aan data-gestuurd werken. Een verdere doorontwikkeling en afstemming van beide systemen gaat sturingsinformatie opleveren wat onze inwoners nodig hebben aan ondersteuning in het sociaal domein.

Wat gaan we doen?

In onze kernen zien we veel samenkracht van inwoners. Gezamenlijk georganiseerde burgerinitiatieven noemen we dorpsinitiatieven. Deze initiatieven hebben draagvlak, sluiten aan op de behoeften van inwoners en zorgen voor onderlinge hulp en samenwerking in een kern. We maken in 2023 een kader met uitgangspunten voor de inzet en subsidiering van dorpsinitiatieven.

Professionals van ONS welzijn ondersteunen de eigen kracht en samenkracht van onze inwoners. In 2023 investeerden we in opbouwwerk, in 2024 versterken we het jongerenwerk van ONS welzijn. We willen hiermee een verschuiving van individuele naar meer collectieve ondersteuning in gang zetten.

Aanvullend aan de dienst Sociaal Raadslieden werk van ONS welzijn is er in Bernheze een Rechtswinkel, gestart als pilot. Beiden helpen inwoners op weg bij vragen en advies over sociale voorzieningen, wet en regelgeving en formulieren.

Een andere pilot is het tweejarige project Maatschappelijke Ervaringstijd om jongeren de kans te geven zich verder te ontwikkelen en maatschappelijk actief te zijn. Er wordt samengewerkt met het onderwijs en jongerenwerk.

Huisvesting statushouders, asielzoekers, Oekraïners en bijzondere doelgroepen

Wat willen we bereiken?

Bernheze is een gastvrije gemeente. We geven uitvoering geven aan de nieuwe wet (Spreidingswet) op het gebied van opvang en spreiding van asielzoekers en statushouders.

Daarnaast bieden we huisvesting en ondersteuning aan vluchtelingen uit Oekraïne

Wat gaan we daarvoor doen?

Een landelijke ontwikkeling met lokale impact is de huisvesting van vluchtelingen en asielzoekers in onze gemeente. Dat gaat over zowel vluchtelingen uit Oekraïne alsook uit andere landen. We hebben een projectorganisatie met projectleider met als opdracht huisvesten van een aantal specifieke doelgroepen ingesteld. Onder die doelgroepen horen ook de zogenaamde spoedzoekers overlast gevende personen, dak- en thuislozen en inwoners die afhankelijk zijn van beschermd wonen.

Naast deze inzet zien we dat de professionele organisaties Vluchtelingenwerk en ONS welzijn die zich inzetten voor de integratie, maatschappelijke begeleiding en ondersteuning van vluchtelingen ook meer capaciteit nodig hebben. De uitbreiding van de professionele inzet op dit dossier is dan ook opgenomen in het overzicht van wensen voor Bernheze.

Participatiewet: Werk en Inkomen

Iedereen die wil en kan werken begeleiden we naar werk. Voor wie dit niet kan zorgen we voor participatie door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk, dagbesteding et cetera. We ondersteunen mensen wanneer zij vragen hebben over werk en inkomen. Wanneer inwoners zelf in hun eigen levensonderhoud kunnen voorzien wordt meedoen ook makkelijker. Ook blijven we investeren in basisvaardigheden (taal, rekenen en digitale vaardigheden) en armoedebeleid. Daarnaast zorgen we ervoor dat informatie over regelingen en ondersteuning voor iedereen toegankelijk is. Het mobiliteitscentrum PIM Werkt draagt bij aan de begeleiding van mensen met een arbeidsvraagstuk, of dit nu naweeën van de coronacrisis voor zelfstandigen betreft of voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Wat willen we bereiken?

Elke inwoner van Bernheze moet in staat zijn om zichzelf of het gezin te voorzien in primaire levensbehoeften. De hoge vaste lasten en stijgende uitgaven wordt voor steeds meer huishoudens een probleem. We hebben aandacht voor de toenemende armoede en schuldenproblematiek in onze gemeente en zorgen dat het aanbod ook hiervoor toegankelijk en vindbaar is.

Wij willen mensen met lage basisvaardigheden (taal, rekenen en digitaal) een aanbod doen. Hiermee voorkomen we toekomstige schulden of het slecht mee kunnen doen bij maatschappelijke activiteiten of werk.

Wat gaan we daarvoor doen?

We creëren een doorlopende lijn van zorg naar werk. We voeren de nieuwe wet Inburgering uit (nieuwe instroom) en we begeleiden en investeren in statushouders om ze economische zelfstandig te maken. We ontwikkelen een integrale aanpak energiearmoede om het energieverbruik van de meest kwetsbare huishoudens blijvend omlaag te brengen.

Dit doen we door het uitreiken van de energietoeslag, inzetten witgoedregeling, de klusbus en de inzet van de energiecoach. Dit doen we in samenwerking met de beleidsadviseur energietransitie (programma 3 Klimaatbestendig en biodiversiteit)

Omdat het nog onduidelijk is wat de doorwerking gaat zijn van de energiecrisis op o.a. de kwetsbaarheid van onze inwoners, maar ook gemeenschapshuizen en (sport)verenigingen is het lastig aan te geven of extra middelen (anders dan Rijksmiddelen) nodig zijn om hen te ondersteunen. Met het aanstellen van een projectleider strategische aanpak energiecrisis in 2023 is de verwachting dat benodigde inzet (inhuur, middelen, acties) voor 2024 en verder in afstemming met college en raad meer bekend worden.

Zorg en ondersteuning 0 tot 100 jaar

We bieden ondersteuning voor al onze inwoners, van prenatale zorg tot aan 100+ jaar. Samen staan we sterk. Daarom werken we op verschillende terreinen nauw samen met onze partners in de regio, lokale externe partners en interne partners. We streven naar een integrale benadering en samenwerking met (maatschappelijke) partners waarbij onze inwoners centraal staan.

Jeugdhulp

Wat willen we bereiken?

We willen dat er voldoende aandacht is voor kwetsbare jongeren tussen 16 en 27 jaar. Met name voor jongeren zonder startkwalificatie, te lage basisvaardigheden en/of die uit Jeugdzorg afkomstig zijn. Daarnaast willen we voorsorteren op de landelijke hervormingsagenda en de financiële consequenties die deze mogelijk voor de gemeente Bernheze gaat hebben. Deze hervormingsagenda heeft als doel om het stelsel van zorg en ondersteuning aan de jeugd meer in balans te brengen en zodoende ook beter financieel beheersbaar. In de hervormingsagenda wordt uitgegaan van een besparing op jeugdzorg. Dit betekent dat we minder jeugdzorggeld vanuit het rijk ontvangen, maar over de precieze omvang van deze bezuiniging is nog geen duidelijkheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door intensiever samen te werken met het onderwijs en laagdrempelige toegang tot wegwijzer willen we problemen bij jongeren vroeger signaleren. Op deze manier krijgen we kwetsbare jongeren sneller in beeld en kan eerder of zelfs preventief hulp en ondersteuning worden ingezet.

We willen de integrale aanpak voor kwetsbare jongeren (16-27 jaar) uitbreiden vanuit de drie wetten WMO, Jeugdhulp en participatiewet. Wanneer jongeren de 18-jarige leeftijd bereiken zijn ze voor de wet 'ineens' volwassen. Zorg vanuit de jeugdhulp kan niet meer worden ingezet en ze moeten zich voor hulp en ondersteuning wenden tot de WMO. Met een integrale aanpak voor deze jongeren willen we de overgang minder groot maken en begeleiding bieden bij de vragen die er spelen.

Ontwikkeling Wmo-voorzieningen

Prijsstijgingen: de inflatie is ongekend hoog. Aanbieders zien zich geconfronteerd met hoge loonkosten en schaarste (zowel personeel als goederen). Dat is vervolgens van invloed op de prijsstelling voor Wmo-voorzieningen. In de lopende inkooptrajecten voor voorzieningen zien we dat heel expliciet.

In 2023 lopen er drie inkooptrajecten voor Wmo-voorzieningen, te weten inkoop Huishoudelijke Verzorging, Regiotaxi en Hulpmiddelen. Dit zijn regionale inkooptrajecten waarbij we de genoemde trends (krapte arbeidsmarkt en prijsstijging) in volle omvang zien.

Bovenstaande ontwikkelingen betreffen autonome ontwikkelingen die we meenemen in de cyclus van P&C.

Wat willen we bereiken?

We willen onze inwoners op een veilige manier en verantwoorde manier zo lang mogelijk thuis laten wonen. We gaan onverkort voor goede ondersteuning aan de onze inwoners wanneer zij dit nodig hebben. Daarnaast gaan we ook voor het zo goed als mogelijk beheersbaar houden van de kosten.

Wat gaan we daarvoor doen?

In regionaal verband doorlopen we, vanwege de afloop van lopende contracten, een aantal aanbestedingstrajecten, te weten Wmo Huishoudelijke Verzorging, Wmo-regiotaxi en Wmo-Hulpmiddelen. Met oog voor realisme gaan we de nieuwe contracten sluiten waarbij we ook nadrukkelijk stilstaan bij thema's als innovatie en de wachtlijstproblematiek.

Bezien vanuit de Wmo-uitgangspunten biedt de gemeente ondersteuning. Dit betekent ook dat Wegwijzer oog heeft en houdt op passende alternatieven voor Wmo-voorzieningen het eigen netwerk en de eigen kracht van inwoners. Onze Onafhankelijke Cliëntondersteuners (OCO's) helpen inwoners bij het vinden van formele zorg, maar ook leiden zij inwoners indien mogelijk door naar vormen van informele ondersteuning in het voorliggend veld.

Ontwikkeling beschermd wonen

Wat willen we bereiken?

Door de toename van dakloosheid, onder andere door woningtekort, raakt de maatschappelijke opvang (regionale vangnet centrumregeling) overvol. Daarom is regionaal afgesproken dat mensen die op straat komen zonder begeleidingsnoodzaak of complexe problematiek, in de eigen gemeente huisvesting moeten krijgen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We ontwikkelen een lokaal beleidsplan Langer veilig en verantwoord thuis blijven wonen. Hierin worden de nieuwe taken en financiële verantwoordelijkheden vanuit de Wmo en andere landelijke opdrachten vertaald naar lokale opgaven.

Vanaf 1 januari 2024 wordt de gemeente geleidelijk financieel verantwoordelijk voor beschermd wonen ten gevolge van doordecentralisatie van deze verantwoordelijkheid naar de gemeente. Wij zetten de samenwerking in de regio ook na doordecentralisatie voort. Zo borgen we beschikbare en passende specialistische zorg voor onze inwoners en sturen we gezamenlijk op de ketensamenwerking tussen het sociaal domein, het medisch domein en het veiligheidsdomein.

Gelijke kansen op onderwijs

We willen dat ieder kind gelijke kansen krijgt op onderwijs en een startkwalificatie behaalt. Hiermee worden de kansen op een baan en een zelfredzaam leven vergroot.

Wat willen we bereiken?

Voor de komende periode zien we meerdere opgaven. Taalonderwijs voor anderstalige leerlingen staat onder druk, door de grote toestroom van anderstalige leerlingen, peuters met een indicatie kunnen door toenemende druk op voor- en vroegschoolse educatie niet altijd binnen 3 maanden geplaatst worden en de verbinding jeugdhulp en passend onderwijs komt nog niet altijd optimaal tot stand.

We hebben ons als doel gesteld om er voor te zorgen dat:

- Kinderen (passend) kunnen onderwijs volgen en starten zonder achterstand in het basisonderwijs.
- Leerlingen ondersteuning krijgen bij het behalen van een startkwalificatie en voorkomen schooluitval.
- Anderstalige leerlingen die in Bernheze komen wonen taalles krijgen om goed in te kunnen stromen in het reguliere onderwijs.

Hoe weten we dat?

- Jaarlijkse instroom Voor en Vroegschoolse educatie via GGD (aantal afgegeven indicaties).
- Aantal peuters dat van Voor en Vroegschoolse educatie gebruik maakt via jaarlijkse opgave van de kinderdagverblijven.
- Resultaten Voor- en Vroegschoolse educatie via lokale monitor (in ontwikkeling).
- Instroom anderstalige leerlingen op het basisonderwijs wordt jaarlijks gerapporteerd door de basisscholen.
- Aantal leerlingen op het speciaal onderwijs via samenwerkingsverbanden.
- Opgave van verzuim en schooluitval via het Regionaal Bureau Leerplicht (jaarlijks).

Wat gaan we daarvoor doen?

- We onderzoeken op welke wijze we het aanbod van de Voorschoolse Educatie kunnen uitbreiden en bekijken of we de toelatingseisen voor de instroom Voorschoolse educatie kunnen herzien.

- We breiden het taalaanbod voor anderstalige leerlingen uit zowel op de basisscholen als voor het voortgezet onderwijs.
- We onderzoeken de mogelijkheden van de inzet jeugdhulp op de scholen als onderdeel van een onderwijszorgarrangement voor de leerling. Ook bekijken we met de samenwerkingsverbanden of we een lokale pilot kunnen draaien op een of meerdere scholen om meer leerlingen met een zorgvraag voor het reguliere onderwijs te behouden.
- We versterken de samenwerking tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp op lokaal niveau t.b.v. integrale en vroegtijdige ondersteuning.
- We zetten vanuit het Nationaal programma onderwijs in op jeugdhulp op de scholen. We kijken of we de inzet kunnen verbinden met de opgave om de instroom in het speciaal onderwijs te beperken en integrale hulp te bevorderen.
- We ondersteunen leerlingen die (dreigen) uit te vallen op scholen. Hierover maken we afspraken met de GGD en het Regionaal Bureau Leerplicht. Uiteraard betrekken we hier waar mogelijk ook de scholen bij.

Positieve gezondheid

Wat willen we bereiken?

Inwoners zijn en voelen zich gezond(er). Er is een afname van inwoners met een ongezonde levensstijl en / of overgewicht en inwoners met mentale / eenzaamheidsklachten. De gezondheidsverschillen tussen inwoners worden verkleind. Er is een afname van het aantal inwoners dat minder goede kansen heeft op een gezond leven.

Hoe weten we dat?

Op basis van deze vierjaarlijkse monitor van de GGD zien we nu het volgende beeld:

- Inwoners ervaren een goede gezondheid.
- Aandachtspunten zijn: overmatig alcoholgebruik (bij 26% jeugd, ruim 20% volwassenen en ruim 10% ouderen) , overgewicht (bij 10% jongeren, 44% volwassenen en 61% ouderen) en eenzaamheid en psychische gezondheid (1 op de 4 jongeren en 1 op de 3 volwassenen en ouderen is eenzaam).
- Kwetsbare groepen met een gezondheidsachterstand in Bernheze zijn ouderen, vrouwen, migranten, mensen met een lager inkomen en lager opgeleiden.
- Inwoners zijn tevreden over de fysieke leefomgeving in relatie tot gezondheid; er is veel groen en een aantrekkelijke omgeving om te bewegen. 16% van de inwoners maakt zich ook wel eens zorgen over de leefomgeving. Het meeste zorgen hebben ze over fijnstof en zoönosen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We zetten collectieve preventieactiviteiten in voor het bevorderen van de gezondheid voor brede doelgroepen (ouderen, jongeren, volwassenen). We richten ons op terugdringen van het

alcoholgebruik, overgewicht en roken/drugs omdat we verwachten hiermee de meeste gezondheidswinst te behalen.

We zetten preventieactiviteiten in voor specifieke doelgroepen waarvan uit data van de GGD blijkt dat zij nu minder goede kansen hebben op een gezond leven.

We stimuleren een fysieke gezonde leefomgeving waarbij de functies, ontspannen, ontmoeten, spelen, sporten en natuur met elkaar worden verbonden zodat we voor jong en oud een aantrekkelijke gezonde ontmoetingsplek realiseren. We werken de specifieke opgaven uit in het gezondheidsbeleid en aanpalend beleid zoals het speelruimteplan, sportbeleid en beleid voor natuur en landschap. Bij de aanvraag vanuit de regio, voor de vijfde tranche regio deal, nemen we expliciet de thema's leefbaarheid én gezondheid mee als zaken waarop we als regio nog bijzondere slagen kunnen maken.

Lokaal sportakkoord

Wat willen we bereiken?

Lichamelijk, geestelijk en sociaal gezonde inwoners. En een zo optimaal mogelijk gebruik van onze sportaccommodaties.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2020 is door diverse sportaanbieders (verenigingen, commerciële bedrijven, onderwijs, zorgaanbieders enzovoorts) het Sportakkoord Bernheze opgesteld. Voor de uitvoering van de in het akkoord opgenomen projecten ontvangen we uitvoeringsbudget van de rijksoverheid. In 2023 dient het Sportakkoord op basis van nieuw rijksbeleid te worden geactualiseerd tot Sportakkoord 2.0. Daarbij wordt nog meer expliciet de verbinding gemaakt met ons gezondheidsbeleid (preventie).

Wat mag het kosten?

Vervanging / wettelijk

Onderwerp	Bron: MJB Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Wettelijk				
Wmo beschermd wonen (gemeentelijke en regionale uitvoering)	MJB	2023-2027	Rijksmiddelen	Structureel
Uitvoering Beleidsplan langer veilig en verantwoord thuis wonen	MJB	2024 en verder	p.m.	Structureel

Overig

Onderwerp	Bron: MJB Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Wmo-consulent (1,0 fte)	Nieuw	2024	80.000	Structureel
Ontwikkelbudget Integrale Toegang - Actieplan Toegang Wegwijzer 2024 en verder	Nieuw	2024	20.000	Structureel
Aanpassen werkbudget Wegwijzer	Nieuw	2026	20.000	Structureel
Versterken dorpsinitiatief	Nieuw	2024	50.000	Structureel
Uitbreiden jongerenwerk Ons Welzijn	MJB	2024	100.000	Structureel
Rechtswinkel	Nieuw	2024	4.000	Structureel
Project Maatschappelijke Ervaringstijd	Nieuw	2025	2.500	Structureel
Uitbreiding coördinatie Vluchtelingenwerk (12 uur)	Nieuw	2024	50.000	Structureel
Uitbreiding ondersteuning vluchtelingen ONS welzijn (20 uur)	Nieuw	2024	70.000	Structureel
Uitbreiding ondersteuning vluchtelingen ONS welzijn (4 uur t.b.v. Oekraïners die inwoners Bernheze zijn geworden)	Nieuw	2025	15.000	Structureel
Coördinator zorg voor Gemeentelijk Opvang Oekraïne (28 uur)	Nieuw	2024	90.000	Incidenteel
Uit SPUK ontheemden Oekraïne	Nieuw	2024	-90.000	Incidenteel
Bijdrage Integrale aanpak energiearmoede	Nieuw	2024 - 2025	p.m.	Incidenteel
Integrale aanpak kwetsbare jongeren 16 – 27 (project 2023-2027)	Nieuw	2024	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2025	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2026	50.000	Incidenteel
	Nieuw	2027	50.000	Incidenteel
Hervormingsagenda consequenties voor onze lokale toegang	Nieuw	2024	100.000	Structureel
Voortzetten ondersteuning OCO	Nieuw	2024	20.000	Structureel
Onderwijszorgarrangement Investering afhankelijk van de doelen van de nog op te stellen ondersteuningsplannen van de samenwerkingsverbanden passend onderwijs	Nieuw	2024	30.000	Structureel
Schakelklas (anderstalige leerlingen voortgezet onderwijs) in aanvulling op bestaande middelen.	Nieuw	2024	40.000	Structureel
Evaluatie inzet NPO-middelen	Nieuw	2025	pm	Incidenteel
Gezonde fysieke leefomgeving	Nieuw	2024	pm	Structureel
Uitvoeren lokaal sportakkoord 2.0	Nieuw	2024	BN	Incidenteel
Uit rijkssubsidie	Nieuw	2024		Incidenteel

Programma 3: Klimaatbestendig, biodivers en circulair

Het klimaat verandert. De snelheid en hevigheid van deze verandering neemt in de aankomende jaren verder toe. De verwachtingen en eisen vanuit het Rijk en de regio zullen ook toenemen. We onderzoeken de komende jaren wat er nodig is om onze verantwoordelijkheid op gepaste wijze te kunnen nemen.

In het kader van duurzaamheid moeten we op een andere manier onze huizen bouwen: beter bestand tegen extreme weersomstandigheden, zonder gasaansluiting en gebouwd met duurzame materialen en bouwmethoden. Er ligt een opdracht om zuiniger om te gaan met energie en duurzame energie op te wekken. De afweging tot plaatsing van windturbines of zonneparken horen bij die opdracht.

De impact van de klimaatverandering voelen we uiteraard ook lokaal en is complex en ingrijpend. Waar mogelijk faciliteren wij een andere manieren van ondernemen door agrariërs. Ook kijken wij naar onze eigen openbare ruimte en de tuinen van onze inwoners die sterk versteend zijn. Wateropvang, hitte en droogte wordt een steeds groter vraagstuk. Hoe voeren we water af als het in groten getale valt? En tegelijkertijd: hoe houden we het langer vast wanneer periodes van droogte aanbreken?

De biodiversiteit loopt mondiaal terug. Aangezien insecten onze voedselgewassen bestuiven is dat een probleem dat nog veel verder reikt dan alleen het verliezen van de intrinsieke waarden van natuur.

De vraag naar grondstoffen neemt wereldwijd toe. Circulariteit is een manier om vorm en inhoud te geven aan deze uitdaging. Dit vraagt om zuiniger en slimmer om te gaan met grondstoffen, producten en diensten en het maken van keuzes als het gaat om ons afvalbeleid.

Duurzaamheid

Wat willen we bereiken?

Duurzaamheid is een breed begrip waar veel thema's onder vallen. Denk aan de energietransitie, klimaatadaptatie, biodiversiteit, vervuiling, circulaire economie. We willen hier als organisatie effectief mee aan de slag gaan vanuit een gezamenlijke visie. We hebben daarom een kapstok nodig waaraan we huidige activiteiten aan op kunnen hangen. Op deze manier wordt het makkelijker om prioriteiten te stellen, onze voortgang te monitoren en onze aanpak te evalueren en bij te sturen.

Hoe weten we dat?

Het meten van 'duurzaamheid' is niet eenvoudig. In het kader daarvan stellen wij voor een integrale monitoringsmethodiek te hanteren, waarbij we in ieder geval: uitstoot van broeikasemissies, biodiversiteit en milieuvervuiling betrekken.

Wat gaan we daarvoor doen?

Maatschappelijk verantwoord inkopen (MVOI)

In 2016 ondertekenden we als gemeente het manifest Maatschappelijk verantwoord inkopen. Naar aanleiding hiervan is door onze organisatie een actieplan MVI opgesteld. Komende periode evalueren we het actieplan MVI en maken we een plan om verdere stappen te zetten (al dan niet door middel van ondertekening van het nieuwe manifest). Zoals we ook gaan voor een PSO-certificatie CO2 prestatieladder certificaat behalen

Circulaire economie

Wat willen we bereiken?

Onze omgang met grondstoffen en hulpbronnen leidt tot grote milieuschade (broeikasemissies, biodiversiteitsverlies, milieuvervuiling) en tekorten. In het Rijksbrede programma 'Nederland Circulair in 2050' schetst het kabinet wat nodig is om zuiniger en slimmer met grondstoffen, producten en diensten om te gaan. Het doel is een volledig circulaire economie in 2050, in 2030 moet Nederland al 50% minder primaire grondstoffen gebruiken. Als gemeente hebben we de verantwoordelijkheid om bij te dragen aan deze doelen. Niet alleen vanuit onze rol als afvalbeheerder maar ook als inkoper, eigenaar en als aanjager/facilitator/regisseur.

Hoe weten we dat?

Circulaire economie moet bijdragen aan reduceren van broeikasemissies, biodiversiteitsverlies, milieuvervuiling en leveringsrisico's. Deze effecten zullen terugkomen in de integrale monitoringsmethodiek van het kader duurzaamheid. Daarnaast zijn grondstoffengebruik en afvalproductie belangrijke indicatoren.

Wat gaan we daarvoor doen?

Zuiniger en slimmer omgaan met grondstoffen

Ons grondstoffengebruik moet de komende jaren fors gereduceerd worden. Om dit te doen zullen we vooral moeten inzetten op gedragsverandering en de hogere r-strategieën. Dat betekent minder grondstoffen gebruiken door van producten af te zien (refuse), producten te delen (rethink) of ze efficiënter te fabriceren (reduce). Om inwoners en bedrijven te stimuleren/faciliteren zal circulaire economie verankerd moeten worden in bestaand beleid.

Water, riolering en klimaatadaptie

Wat willen we bereiken?

We willen voorbereid zijn op (de meest in het oog springende gevolgen van) klimaatverandering: mogelijke hittestress, wateroverlast. De openbare ruimte is klimaatbestendig. Regenwater dat in Bernheze valt blijft (zoveel mogelijk) in Bernheze. We willen een duurzame, gezonde én betaalbare leefomgeving.

Hoe weten we dat?

Jaarlijks wordt vanuit het World Economic Forum een rapportage opgeleverd (Global Risks Report 2021) waarin de impact van risico's en de mate van optreden worden weergegeven. Daarmee wordt aangetoond dat wereldwijd, maar ook heel lokaal in Bernheze, de noodzaak tot aanpassing aan het veranderend klimaat hoog op de agenda moet staan.

De onafhankelijke Droogte Commissie Brabant heeft een rapport uitgebracht. In het rapport wordt de alarmerende staat van de droogte in Brabant beschreven.

Wat gaan we daarvoor doen?

Verminderen van de hittestress

Vanuit klimaatadaptatie agenderen we het thema hittestress bij andere sectoren. Kwetsbare locaties zijn veelal centra of erg versteende pleinen/wijken. We brengen in beeld, en realiseren, koelteplekken op korte loopafstand. We passen groennormen toe op nieuwbouwplannen en leggen meer groen aan in de bestaande omgeving. Door deze vergroeningsprojecten wordt de openbare ruimte klimaatadaptiever en biodiverser.

Voorkomen wateroverlast

We werken samen met buurgemeenten, Waterschap Aa en Maas, en Brabant Water (Watersamenwerking As50+) en RNOB om wateroverlast in stedelijk gebied te voorkomen en afvalwater op een doelmatige en efficiënte manier in te zamelen, te transporteren en te zuiveren.

Voorkomen overstromingen

Met Waterschap Aa en Maas werken we samen om maatregelen te nemen om overstromingen uit het regionale watersysteem van de rivier de Aa te voorkomen.

Tegengaan droogte

Met Waterschap Aa en Maas, en Brabant Water werken we samen om maatregelen te nemen om droogte in onze gemeente te voorkomen. We combineren vanwege de vele ontwikkelingen in het buitengebied de opgaven en pakken de kansen om werk met werk te maken.

We stellen een nieuw rioleringsplan / Programma Water en Riolering 2024-2027 op en vast.

Duurzame nieuwe technieken om afvalwater te zuiveren in het buitengebied blijven we onderzoeken en realiseren. We vergroten ook de sponswerking van bodem en bebouwd gebied en benutten de klimaat regulerende effecten van bomen en groen.

Beleidsmedewerker / projectleider klimaatadaptatie:

Tot medio 2023 is op projectbasis tijdelijk een medewerker klimaatadaptatie gefinancierd. Gelet op de grote en structurele opgave willen we structureel een halve fte inzetten voor beleidsadvisering en projectleiding.

Energietransitie

Wat willen we bereiken?

Een duurzame, gezonde en betaalbare leefomgeving voor iedereen. Hiermee bereiken we uiteindelijk een gedragen energietransitie naar een energie neutrale gemeente in 2050.

Hoe weten we dat?

We werken toe naar het jaar 2025 waarin in Bernheze: 1) 15% van de energie wordt opgewekt uit hernieuwbare bronnen en 2) de CO₂-uitstoot ten opzichte van 1990 is verminderd met 20%. Ook vinden we het belangrijk dat de gemeentelijke duurzaamheidslening voldoende gebruikt wordt (tenminste 50 leningen verstrekt per jaar).

Wat gaan we daarvoor doen?

Besparen op energie

Dit doen we onder andere door het uitvoeren van activiteiten uit de energieagenda, het inzetten van stimulerende en ondersteunende maatregelen (zoals het energieloket, openbare laadpalen, duurzaamheidslening, et cetera), de aanpak van energiearmoede en het stimuleren van het verbeteren van (met name) slechte energie labels. Ook zet de gemeente in op handhaving van de energiebesparingsverplichting voor bedrijven en energielabel-c-verplichting voor kantoren.

Opwekken van duurzame energie

Onze RES-opgave voor 2030 vullen we in door een combinatie van zon op dak en zon op land. Recent onderzoek van To70 (november 2022) toont aan dat door restricties voor radarverstoring en deels door vliegveiligheid het plaatsen van windturbines in Bernheze momenteel vrijwel onmogelijk is.

Overgaan naar een aardgasvrije warmtevoorziening

We zetten in op de 'no-regret maatregelen': isoleren, aanleg van zonnepanelen op daken en elektrisch koken. In het vervolg op de Transitievisie Warmte gaan we dit jaar aan de slag met het schrijven van een uitvoeringsplan voor de warmtetransitie, om de gebouwde omgeving klaar te maken voor de overstap naar aardgasvrij verwarmen; dit doen we door het stimuleren, informeren

en faciliteren van inwoners. Als onderdeel ervan geven we uitvoering aan een meerjarige isolatieaanpak voor woningen met slechte energielabels en lage woningwaarde (risico op energiearmoede). Ook stellen we een Soortenmanagementplan (SMP) op. Hiertoe trekken we 1 fte extra aan.

Wat mag het kosten?

Vervanging / Wettelijk

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Wettelijk				
Uitvoeringsmiddelen energiebeleid* Uit SPUK – uitvoering energiebeleid	Nieuw	2024	517.377	Structureel t/m 2030
	Nieuw	2025	522.028	
	Nieuw	2026	522.028	
	Nieuw	2027	522.028	
	Nieuw	2024	-517.377	
	Nieuw	2025	-522.028	
	Nieuw	2026	-522.028	
	Nieuw	2027	-522.028	
Lokale aanpak Nationaal Isolatieprogramma*	Nieuw	2024	154.910	Incidenteel
Uit SPUK	Nieuw	2024	-154.910	Incidenteel

*Voor deze middelen moet nog een aanvraag worden ingediend. Deze middelen zijn nog niet toegekend.

Overig

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Integrale monitoringsmethodiek op laten stellen	Nieuw	2024	20.000	Incidenteel
Monitoring en communicatie	Nieuw	2024-2027	5.000	Structureel
Opstellen visie en uitvoeringsagenda circulaire economie	Nieuw	2024	20.000	Incidenteel
Uitvoeren maatregelen	Nieuw	2024-2027	30.000	Structureel
Structurele inzet beleidsmedewerker Klimaatadaptatie (0,5 fte)	Nieuw	2024	40.000	Structureel
Energieagenda 2021-2025	MJB	2024	44.000	Incidenteel
	MJB	2025	40.000	Incidenteel
Energieagenda 2026 e.v.	MJB	2026	50.000	Structureel

Programma 4: Duurzame landbouw en economie

Agrarische bedrijven hebben een bijzondere positie binnen de gemeente Bernheze. Dat is altijd zo geweest en dat blijft ook in de toekomst zo. Het toekomstperspectief voor veel agrarische ondernemers verandert onder invloed van steeds strenger wordende regelgeving.

Tegelijkertijd heeft de landbouw een belangrijke opgave bij het realiseren van een duurzame en gezonde leefomgeving voor onze inwoners. Leegstand van voormalige agrarische bebouwing is onwenselijk. De kwaliteit van het landschap staat daarmee onder druk en ondermijnende activiteiten liggen op de loer. Om juist samen met onze agrarische ondernemers oplossingen te bedenken, hebben we het programma 'Transitie Landbouw' opgezet.

De transitie van de landbouw is complex. Er komen veel vraagstukken bij elkaar. Het is belangrijk dat we deze vraagstukken zo weten te verbinden dat we tot een duurzame, economische ontwikkeling in Bernheze komen. Ook is het belangrijk dat we in onze aanpak voldoende aandacht hebben voor de sociale impact van de transitie van ons buitengebied. De transitie van landbouw kan alleen slagen als alle partijen elkaar goed weten te vinden en als partners samen optrekken om een nieuwe toekomst te creëren voor een vitaal buitengebied en voor de agrariërs.

Naast landbouw is bedrijvigheid en de daaraan gekoppelde werkgelegenheid van groot belang voor een vitale en duurzame economie. We willen binnen Bernheze meer verbinding leggen tussen het binnen- en het buitengebied en tussen de ondernemers onderling.

Economie

Wat willen we bereiken?

Een duurzame en vitale economie voor Bernheze. We streven naar een toekomstbestendige economie in Bernheze die inspeelt op de veranderende samenleving en arbeidsmarkt. Daarvoor creëren we voor onze ondernemers en burgers een aantrekkelijk klimaat voor werken en wonen, waarin ruimte is voor ondernemen.

Wat gaan we daarvoor doen?

We gaan verder uitvoering geven aan de economische visie Bernheze 2021-2026 'Van meer naar beter' en het bijbehorende actieprogramma. We gaan meer verbindingen leggen tussen gebieden, bedrijfstakken en ondernemers in onze gemeente. Denk hierbij aan het organiseren van thema- en inspiratieavonden.

We willen vitale en leefbare centra in onze kernen, waar voldoende reuring is, mensen graag (langer) willen verblijven en waar voldoende onderscheidende voorzieningen aanwezig zijn. We gaan leegstand tegen en werken aan de vergroening van de centra.

We streven een aantrekkelijk eigentijds vestigingsklimaat na waar we ruimte bieden om te ondernemen en waar we ondernemingen op de juiste plaatst te laten landen. We werken verder aan ruimte om te ondernemen, zoals het (her)ontwikkelen van duurzame bedrijfsterreinen zoals Heesch West, Cereslaan West en 't Runneke en hebben aandacht voor de behoefte die er is vanuit de markt.

We werken verder aan een steeds meer inclusieve arbeidsmarkt waarin ieder mee kan doen. We werken verder aan een goede verbinding tussen de ondernemers (werkgevers) en beleidsveld arbeidsmarkt en regionale relevante organisaties zoals PIM-werkt/WSP, IBN, het ondernemersteam van Meierijstad. We organiseren met hen thema-avonden/banenmarkten en blijven ondernemers stimuleren om hun PSO-certificering te behalen.

Beleidsindicator	Jaar realisatie	Referentie	Bernheze
Functiemenging (%)	2018	49,6	47,7
	2019	50,0	48,1
	2020	49,8	47,9
	2021	49,9	48,4
Het aantal vestigingen van bedrijven (aantal per 10.000 inwoners)	2019	1182	1201
	2020	1218	1230
	2021	1287	1319
	2022	1326	1355
Aantal banen (aantal per 1.000 inwoners 15-74 jaar)	2018	666	489
	2019	679	499
	2020	679	496
	2021	685	508
PSO gecertificeerde bedrijven	2018	4	4
	2020	6	6
	2022	8	8
Leegstandpercentage in totale Retailvoorraad	2020	< 9%	6,5%
	2021	< 8%	2,5%

De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.

Transitie landbouw

Wat willen we bereiken?

De transitie van de landbouw is complex. Er komen veel vraagstukken bij elkaar. Het is belangrijk dat we deze vraagstukken zo weten te verbinden dat we tot een duurzame, economische ontwikkeling in Bernheze komen. We geven ruimte aan agrarische ondernemers die, binnen landelijke wetgeving, door willen gaan op de huidige of op een nieuwe locatie alsook aan agrariërs die een nieuwe weg in willen slaan. We hebben aandacht voor de maatschappelijke wens met

betrekking tot agrarisch ondernemen, maar houden daarbij ook aandacht voor de economische haalbaarheid ervan. Vormen van landbouw die bijdragen aan opgaven als duurzaamheid, klimaat, waterkwaliteit, gezondheid en biodiversiteit kunnen rekenen op de steun van de gemeente.

Wat gaan we daarvoor doen?

Begeleiden agrariërs

We begeleiden agrariërs bij het stoppen of omvormen van hun bedrijf. Hiertoe voeren wij keukentafelgesprekken en wijzen hen op oplossingsrichtingen. Bij de zoektocht naar oplossingen voor individuele ondernemers, maar ook als het gaat om de lange termijn ontwikkeling van de gehele agrarische sector, zal expliciet overleg en afstemming plaatsvinden met andere maatschappelijke organisaties waaronder ZLTO, Waterschap Aa en Maas, regiogemeenten, provincie Noord-Brabant en VABimpuls.

Begeleiden planologische wijzigingen

Naast het gesprek met agrariërs zal de druk op het in behandeling nemen van planologische verzoeken groot blijven. Dit geldt ook voor de aanpassing van verleende milieuvergunningen. Afhandelen van planologische wijzigingsverzoeken en aanpassingen van milieuvergunningen blijft daarbij een activiteit die veel afstemming en inzet zal krijgen.

Gebiedsgerichte aanpak

De transitie van de landbouw wordt steeds meer zichtbaar in het buitengebied. Bij de gebiedsgerichte aanpak gaan we uit van een vastgestelde omgevingsvisie en gebiedsplannen die voortvloeien uit de gebiedsprocessen.

Kwaliteitsverbetering buitengebied

“Rood-voor-Rood-” of “Ruimte-voor-Ruimte-” gedachten en instrumenten blijven we versterkt inzetten. Waar nodig ontwikkelen we daarvoor ook zelf instrumenten.

Evaluatie geurverordening

Door het beleid van de provincie in de Interim omgevingsverordening voor toekomstbestendige stallen 2024, moeten veel agrarische ondernemers stoppen of stappen gaan ondernemen om hun stallen aan te passen. De termijn om deze beslissing kenbaar te maken staat nu nog op voor 1 juli 2024. We gaan dan ook in de loop van 2024 een evaluatie uit laten voeren van de geurverordening.

We ontwikkelen, ook in het kader van het Schone lucht akkoord, beleid en instrumenten die kunnen bijdragen aan schonere lucht in Bernheze. We zijn regionaal trekker voor het verschonen van de lucht door vermindering van emissie vanuit de landbouw.

Samenwerking

In 2024 leveren we, in RegioDeal verband, een handboek op met instrumenten die bijdragen aan de transitie van de landbouw en de kwaliteit van (wonen in en) het buitengebied.

We blijven inzetten op het tegengaan van (potentieel) ondermijnende activiteiten.. In nauwe samenwerking met o.a. het RIEC. Samenwerking met de ODBN vindt op meerde onderdelen plaats. (o.a. Toezicht en handhaving m.b.t milieu- en bouwregelgeving).

Waar mogelijk werken we samen met o.a. het waterschap aan gebiedsprocessen. Uiteraard werken we nauw samen met onze eigen gemeentelijke gesprekspartners (ZLTO, natuurorganisaties, dorpsraden, etc.).

Interne afstemming

Voor een goede gebiedsgerichte aanpak en integraal kansenbeleid zoeken we afstemming met processen gericht op versterking natuur/biodiversiteit (EVZ, duurzame verpachting); Economie (visie en actieplan); erfgoed (erfgoedvisie); woningbouw (woonvisie); Bodem/water en milieu. Daar waar aangesloten kan worden bij bestaande processen/beleidsnota's, zal maximale terughoudendheid worden betracht bij het maken van specifiek beleid voor de transitie van de landbouw of buitengebied. "Hoe eenvoudiger, eenduidiger en overzichtelijker hoe beter".

Toerisme en recreatie

Wat willen we bereiken?

Ten aanzien van toerisme & recreatie willen we vooral een aantrekkelijk recreatief uitloopgebied zijn voor onze eigen inwoners én voor de inwoners van de omliggende stedelijke omgeving, met mooie routenetwerken, aantrekkelijke horeca, prachtige cultuurhistorische plekken, mooie natuur en veel betrokkenheid van vrijwilligers die zich verbonden voelen met de streek. Met name waar het de aanpak van fietsroutes betreft, zijn er hiervoor enkele posten opgenomen in de tabel horende bij het programma Landbouw en Economie.

Recreatieve routes worden waar mogelijk verbeterd en aantrekkelijker. De Wildhorst krijgt nieuw toekomstperspectief. Natuurgebied De Maashorst wordt verder ontwikkeld in samenhang met De Hooge Vorssel. Natuurcentrum De Maashorst (Slabroek) blijft behouden.

Wat gaan we daarvoor doen?

Door ontwikkelen van De Maashorst

We blijven de Maashorst ontwikkelen tot een aantrekkelijk gebied, zowel vanuit natuur-landschappelijk, recreatief als economisch oogpunt. In 2023 stellen we samen met onze Maashorst partners een nieuwe gebiedsvisie op. Mede op basis daarvan willen we komen tot meerjarige samenwerkingsafspraken. Deze invulling moet ons als gemeente Bernheze duidelijkheid en comfort bieden, zowel qua inhoud als financieel.

Ontwikkeling de Hooge Vorssel

We proberen de ideeën uit het gebiedsplan Hooge Vorssel (voorkomend uit de gebiedsdialog) zo veel mogelijk te realiseren dan wel faciliteren.

Faciliteren natuurcentrum De Maashorst

Natuureducatie vinden we belangrijk en willen we laagdrempelig voor onze inwoners beschikbaar houden. Het natuurcentrum op Slabroek speelt daarin een belangrijke rol. Onze inzet is dan ook om op deze plek het aanbod van natuureducatie te behouden.

Door ontwikkelen van De Wildhorst

We faciliteren de plannen van de ontwikkelaar van De Wildhorst op basis van een goedgekeurd plan.

Versterken recreatieve voorzieningen en routes

Aantrekkelijke recreatieve routes vormen een belangrijke basisvoorziening en geven een positieve impuls aan de sector. We onderhouden ze goed, plaatsen extra voorzieningen zoals bankjes en informatieborden, en breiden ze uit waar mogelijk. In 2023 worden de mogelijkheden van uitbreiding van het ruiter en men routenetwerk onderzocht.

Actualiseren recreatievisie

In 2018 is een recreatievisie opgesteld voor de periode 2018 t/m 2022, inclusief uitvoeringsprogramma met dezelfde looptijd. In 2023 was deze visie als beleidskader nog actueel. In 2024 actualiseren we de visie in samenspraak met onze stakeholders.

Wat mag het kosten?

Vervanging / wettelijk

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging				
Evaluatie van de geurverordening Gemeente Bernheze	Nieuw	2024	15.000	Incidenteel
Actualiseren recreatievisie	MJB	2024	17.500	Incidenteel
Wettelijk				
Regio deal Stallenaanpak	Nieuw	2024	440.000	Incidenteel
Uit subsidie regiodeal	Nieuw	2024	-180.000	Incidenteel
Uit Ruimte voor Ruimte-regeling	Nieuw	2024	-260.000	Incidenteel

Overig

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Out of pocket transitie landbouw	Nieuw	2024-2027	27.500	Structureel

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Versterken recreatieve voorzieningen en routes:				
Realisatie ruiter-/menroutes	Nieuw	2024	PM	Incidenteel
Uit voorziening Ruimte voor Ruimte	Nieuw	2024	PM	Incidenteel
Verbeteren fietsroute Oude Veghelsedijk, V'bosch	Nieuw	2024	12.000	Incidenteel
Verbeteren fietsroute Piet Geersdijk Nistelrode	Nieuw	2024	50.000	Incidenteel

Programma 5: Weerbare en veilige samenleving

Een veilige woonomgeving is (ook) een belangrijke voorwaarde om prettig te kunnen wonen en leven in Bernheze. Waar criminaliteit zich vroeger voornamelijk concentreerde in de grote steden, zien we tegenwoordig ook juist in landelijk gebied een toename van ondermijnende activiteiten. Het is belangrijk om als overheid alert te zijn op signalen en in de strijd tegen ondermijning samen op te trekken vanuit diverse disciplines binnen de gemeente, met externe partners én inwoners.

De link tussen ondermijning, veiligheid en andere beleidsonderwerpen kan meer inhoud en vorm krijgen. Vertrouwen van inwoners en ondernemers in gemeente en politie is hierbij het sleutelwoord. Vertrouwen in de gemeente is mede afhankelijk van ervaringen die inwoners en ondernemers hebben met de overheid op andere beleidsvelden, zoals het aanvragen van vergunningen, een bezoek aan de gemeentebalie, deelname aan een participatietraject of het bijwonen van een gemeenteraadsvergadering.

Eén van de onderwerpen die verder van belang is betreft de verbinding tussen zorg en veiligheid: veiligheid op het terrein complexe zorgcasuïstiek. Het gaat dan bijvoorbeeld om huiselijk geweld, kindermishandeling of incidenten rondom verwarde personen. De gemeente speelt hierin een belangrijke en zichtbare rol.

Naast ondermijning zien we dat ook op andere terreinen bedreiging en intimidatie toeneemt. Er dreigt een groeiende kloof tussen inwoners en de overheid. Een deel van de inwoners voelt zich niet meer betrokken. Tegelijkertijd verwachten inwoners dat een krachtig bestuur de goede keuzes maakt. Om weerbaar te zijn, is een integer en transparant besluitvormingsproces en een goede dialoog met de samenleving noodzakelijk.

Veilige leefomgeving

Wat willen we bereiken?

- Veilige leefomgeving
- Vermindering/ tegengaan van ondermijning van het gezag
- Bewustwording over risico en uitingen van ondermijning
- Versterken van vertrouwen van inwoner in gemeente / bestuur
- Veiligheid bij complexe zorgcasuïstiek

Wat gaan we daarvoor doen?

Uit de peiling veiligheid en leefbaarheid blijkt dat onze inwoners zich over het algemeen veilig voelen in Bernheze. Dit willen we graag zo houden en dat vraagt inspanning van alle

veiligheidspartners en van onze inwoners. De komende jaren hebben we in het Integraal Veiligheidsbeleid 2023-2026 de volgende thema's geprioriteerd:

1. aanpak woonoverlast
2. aanpak complexe casuïstiek
3. aanpak jeugdoverlast
4. doorontwikkeling bevolkingszorg en lokale crisisorganisatie
5. ondermijnende criminaliteit
6. maatschappelijke onrust radicalisering en polarisatie
7. aanpak van cybercrime

Een punt van aandacht hierbij is de toegenomen behoefte aan meer zichtbare handhaving op straat en aan professionalisering van die inzet. Vanaf 2023 hebben we de beschikking over 4 Boa's. Hiermee vergroten we de zichtbare handhaving op straat en gaan we meer wijk- en themagericht werken.

Veiligheidsregio Brabant-Noord

De Veiligheidsregio Brabant-Noord werkt aan een veilige Brabantse leefomgeving. Dat doen we samen met inwoners, bedrijven en maatschappelijke organisaties. Deze missie/visie vormde de basis voor het Beleidsplan 2020-2023 'Samen Veiliger'. Op dit moment is het nieuwe beleidsplan 2024-2027 in ontwikkeling.

Vermindering/tegengaan van ondermijning van het gezag

Om het buitengebied veiliger en weerbaarder te maken is het actieplan ondermijning buitengebied 2021- 2023 vastgesteld. Dit plan heeft als doel om a) meer zicht te krijgen op en verbinding te leggen met hetgeen zich afspeelt in het buitengebied en b) om structurele vitalisering van risicovolle locaties te stimuleren. Een schone en verzorgde omgeving waar de overheid zichtbaar aanwezig is en het contact tussen inwoners en overheid goed is, is minder aantrekkelijk voor ondermijnende activiteiten.

In de aanpak van ondermijnende criminaliteit is het van belang dat de informatiepositie van de gemeente en onze veiligheidspartners op orde is en dat we elkaar versterken waar mogelijk. In het algemeen bestuur van de Taskforce RIEC is de gezamenlijke ambitie uitgesproken voor het opzetten van zogenaamde districtelijke integrale informatiecellen. De leden van de informatiecel (TF-RIEC, politie, belastingdienst, OM en gemeenten) verzamelen en verwerken informatie afkomstig uit de eigen organisatie en voegen deze samen met de informatie van de andere organisaties. Op die manier werken we aan het ontwikkelen van een integraal beeld op basis waarvan integrale acties in de uitvoering kunnen worden gepland.

Zorg en veiligheid

Complexe zorgcasuïstiek leidt in sommige gevallen tot gevoel van onveiligheid of overlast in de directe woonomgeving. De wijze waarop de overheid intervenueert is passend bij de mate van

complexiteit van de problematiek. Het beoogde resultaat is om onze inwoners zorg op maat en toekomstperspectief te bieden en tegelijkertijd de overlast voor de omgeving zo veel mogelijk in te perken.

Wat willen we bereiken?

Nu lukt het in 30% van de meldingen van huiselijk geweld, het geweld binnen 1,5 jaar te stoppen, dus in 70% van de gezinnen lukt dit niet. In 2028 willen we deze aantallen omgekeerd hebben. Als regio en lokaal zetten we hier dan ook stevig op in.

Wat gaan we daarvoor doen?

- Actieve deelname aan regionale werkgroep Huiselijk Geweld Zorg en Veiligheid. Hierdoor is het mogelijk om regionaal beleid en lokale problematiek met elkaar te verbinden in noodzakelijke gezamenlijke afspraken.
- Vertalen van regionale ontwikkelingen naar lokale aanpassingen in werkprocessen en afspraken, intern en met samenwerkende partners.

Wat mag het kosten?

Vervanging / wettelijk

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Wettelijk				
Inzet Zorg en Veiligheid (0,5 fte) *	Nieuw	2024	40.000	Structureel

* Financiering is in 2023 voor 100% van de werkelijk geleverde uren vanuit de regio geborgd. Voor 2024 en 2025 gaat het om 50%.

Overig

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investing
Gemeentelijke deelname informatiecel aanpak ondermijnende criminaliteit (bijdrage 0,3 fte)	Nieuw	2024	25.000	Structureel

Programma 6: Dienstverlening en sterke organisatie

Om het goede te kunnen doen voor én met de samenleving is een sterke organisatie onmisbaar: Een organisatie die in verbinding staat met haar omgeving, waarbij (digitale) dienstverlening centraal staat, we informatiegericht en proces- en datagestuurd werken en we tegelijkertijd samen een aantrekkelijke werkplek creëren.

Om mee te ontwikkelen met onze inwoners en ondernemers is het noodzakelijk om continu te blijven werken aan de kwaliteit van dienstverlening. Technologische ontwikkelingen kunnen hierbij helpen. Het is belangrijk daarbij in breed perspectief naar de hele keten te kijken.

De digitalisering van onze samenleving en organisatie roept tegelijkertijd nieuwe vragen op over de inzet van nieuwe technologieën en de gevolgen daarvan. Vanuit dat perspectief grijpt de gemeente de kansen die digitalisering biedt en werken we aan de mogelijke keerzijden ervan.

Om alle ambities te verwezenlijken is het noodzakelijk om gedreven werknemers te hebben die met passie werken aan de opgaven van onze gemeente. Dit maakt dat we als organisatie moeten werken aan het zijn én blijven van een aantrekkelijke werkgever. We richten ons daarbij - zowel in het aannamebeleid als in de ontwikkeling van onze medewerkers - met name op houding, gedrag, competenties en vaardigheden.

Burgerzaken

Wat willen we bereiken?

Het werk van Burgerzaken bestaat bijna geheel uit wettelijke taakuitvoering. Tot de meest belangrijke taken behoort o.a. het beheer van de BRP maar ook een zeer belangrijke poortwachtersfunctie voor identiteitsvaststelling bij de uitgifte van reisdocumenten en Rijbewijzen.

Daarnaast willen we tevens tegemoet komen aan de ambities uit het bestuursprogramma voor wat betreft de ontwikkeling van de dienstverlening, digitalisering van producten en diensten en bereikbaarheid van de organisatie.

Specifiek zal er in 2023 een onderzoek door een extern bureau worden uitgevoerd naar de toekomst van onze begraafplaatsen. Omdat het aantal begravingen afneemt in combinatie met een groeiend aantal grafrechten dat afloopt en niet verlengd wordt is de verwachting dat de kosten van een begraving enorm zullen toenemen. De uitkomsten van het onderzoek zullen een effect hebben in 2024 en verder. De effecten zijn nu nog lastig in te schatten echter dat dit kosten met zich mee gaat brengen is reëel.

Wat gaan we daarvoor doen?

2024 en verder zullen in het teken staan van doorontwikkeling van de teams BZ en KCC. Dit behelst zowel de kwantiteit als de kwaliteit van de formatie maar ook zaken als: de doorontwikkeling van de dienstverlening, digitalisering van producten en diensten, verbeteren van de bereikbaarheid. Tevens gaan we ook verder met het doorlichten en verbeteren van de werkprocessen.

Tot slot gaan we vanaf 2024 uitvoering geven aan de uitkomsten van het onderzoek naar de toekomst van de begraafplaatsen.

Professionalisering inkoopfunctie

Wat willen we bereiken?

Voor wat betreft aanbestedingen van leveringen en diensten willen we in control zijn. De risico's van het niet juist toepassen van de (Europese) regelgeving bij inkoop willen we beperken. Dit kan consequenties hebben voor de mate van rechtmatigheid van de aanbestedingen zoals die de accountant beoordeelt en de daarmee verband houdende goedkeurende verklaring voor de jaarrekening.

Wat gaan we daarvoor doen?

In verband met het vertrek in 2022 van de eigen inkoopfunctionaris zijn we reeds gestart met externe ondersteuning in verband met continuering van deze werkzaamheden. We willen de inkoopfunctie op structurele basis professionaliseren. Wij gaan uit van verlenging van de huidige inzet van een inkoopbureau gelet op de benodigde specialisatie en de complicatie om dit in eigen huis te organiseren.

Doorontwikkeling dienstverlening

Wat willen we bereiken?

Met het doorontwikkeling van dienstverlening en de ontwikkeling in (digitale) dienstverlening, sluiten we aan op het thema 'Dienstverlening en sterke organisatie' in het bestuursprogramma. Om mee te ontwikkelen met onze inwoners en ondernemers en een 'Gewoon Goed Geregelde' dienstverlening aan hen te bieden, is het noodzakelijk om continu te blijven werken aan de kwaliteit van dienstverlening.

We verbreden en ontwikkelen ons aanbod van digitale dienstverlening, met behoud van brede ondersteuning. Het uitgangspunt hierbij is 'Digitaal waar het kan, persoonlijk waar nodig'. We

standaardiseren en digitaliseren (eenvoudige) processen zoveel mogelijk, waarmee we ruimte creëren om in complexe casussen beter te ondersteunen.

Hoe weten we dat?

Vanuit het programma dienstverlening werken we aan monitoring en evaluatie van het programma en de ontwikkelingen in het programma. De visie op dienstverlening (2019) en functie-eisen gaan we aan de slag met verdiepende uitgangspunten van een 'Gewoon Goed Geregelde' dienstverlening. Systemen en werkprocessen willen we zo inrichten dat deze (sturings-)informatie opleveren, welke inzicht geven over de kwaliteit en ontwikkeling van onze dienstverlening.

Daarnaast verkennen we de onderzoeksmethode 'omdat ervaring telt, tellen wij ervaringen' (OET-methode) en willen wij een nulmeting uitvoering op het klantcontactcentrum. De OET-methode worden kwantitatieve en kwalitatieve gegevens met elkaar gecombineerd, wat helpt duiding te geven aan de staat van onze dienstverlening en de ervaring die inwoners daarmee hebben.

Wat gaan we daarvoor doen?

Via het programma dienstverlening en drie programmalijnen, beleving, digitalisering en proces(optimalisatie) werken we de komende jaren aan de kwaliteit van onze dienstverlening. Vanwege de complexe ontwikkelopgave kiezen we voor een pragmatische en actiegerichte aanpak en sluiten we aan bij het tempo van de organisatie, stap voor stap gaan we aan de slag.

We leveren geen uitgebreide programmaplanning, we sluiten immers aan bij de realiteit van de dag. Wel blijven we vooruitkijken en houden we het einddoel voor ogen. In de kadernota vragen we budget voor de structurele kosten in de programmalijn digitalisering. Via de bestemmingsreserve vragen we de middelen waarmee we uitvoering kunnen geven in de programmalijnen beleving en proces optimalisatie.

Flexibiliteit / inventiviteit in stand houden / opbouwen goed personeelsbestand

Met Terug naar de Kern is een organisatieontwikkeling ingezet en dat betekent wat voor onze huidige en toekomstige medewerkers. Dit vraagt op dit moment dat we (doorgaan met) op een andere manier te kijken naar ons personeel(beleid). Gezien de huidige arbeidsmarkt signaleren wij een aantal kwetsbaarheden in de manier waarop we nu ons personeelsbestand kunnen vormgeven. Deze kwetsbaarheden zorgen ervoor dat de dienstverlening in het gedrang kan komen als we hier niet tijdig en structureel een oplossing voor organiseren. Hierbij gaat het bijvoorbeeld over het invullen van (kritische) vacatures en het inspelen op vervangingsvraagstukken. We willen dus heel bewust aan de slag met de strategische opbouw van onze personele organisatie.

We gaan werken aan een opbouw die de benodigde flexibiliteit heeft. Bijvoorbeeld door bij een vervangingsvraagstuk een startende medewerker aan een senior medewerker te koppelen die

hem inwerkt. Zodat op den duur het werk overgedragen kan worden of door deel te nemen aan regionale leerwerktrajecten of trainees in dienst te nemen.

Daarnaast zorgen we dat zittend personeel de mogelijkheden en de ruimte krijgt om zichzelf te ontwikkelen passend bij de ontwikkelingen in het dagelijks werk. Hierbij hebben we zowel aandacht voor persoonlijke als professionele ontwikkeling

ICT

Wat willen we bereiken?

Een informatiesysteem dat ondersteunend is aan ons ambitieniveau op het vlak van dienstverlening.

Wat gaan we daarvoor doen?

Informatieorganisatie op orde

In 2018 zijn we gestart met het traject Bernheze van Automatisering naar Informatisering. Onder deze noemer geven we aan hoe wij als Bernheze zelfstandig invulling geven aan de uitdagingen die op ons afkomen op het gebied van informatievoorziening. Hiervoor hebben we een drietal sporen gedefinieerd. Dit in de vorm van het op orde krijgen van onze techniek met als doel deze richting Cloud te migreren, het op orde krijgen van onze informatieorganisatie en het op orde houden van ons informatiesysteem zelf.

In het kader van het eerste spoor, migratie naar de Cloud hebben we een migratieplan opgesteld. Op basis van dit migratieplan zal in 2023 de afronding van onze migratie naar de Cloud plaats vinden. Dit in de vorm van een herinrichting van onze digitale werkplek. Hierbij willen we gaan voor een toekomstbestendige invulling op basis van moderne technologie. Een aandachtspunt betreft de op dit moment op onze netwerkschijven opgeslagen gegevens. Conform archiefwet zal ook deze data gearchiveerd en op termijn over gedragen moeten worden aan het e-depot van de archiefbewaarplaats. De hiermee gemoeide eenmalige kosten bedragen € 10.000,-. De jaarlijkse kosten zijn € 3.500,-. Om hier goed invulling aan te kunnen geven is aanvullend gereedschap nodig.

Vanuit het tweede spoor, het op orde krijgen van onze informatieorganisatie werken we aan een versterking van de I-functies. Dit doen we gefaseerd over de periode 2019-2024. Middels deze kadernota vragen we de budgettaire ruimte voor de jaarschijf 2024.

Het derde spoor, het op orde houden van ons informatiesysteem is hierbij, vanuit de gedachte om aan te sluiten op natuurlijke momenten sturend voor de doorloop van onze migratie naar de Cloud. In de navolgende paragrafen lichten we onze ambities verder toe.

Invoering eco-systemen

De in het kader van terug naar de kern doorgevoerde herinrichting van onze organisatie van een activiteit naar een proces gestuurde organisatie heeft ook consequenties voor de opzet en inrichting van ons informatiesysteem en de bijbehorende (decentrale) invulling van onze informatieorganisatie binnen onze gemeente. Onder de noemer invoering ecosystemen is in 2022 een start gemaakt voor het domein woon en leefgemeente. De daadwerkelijke concretisering realiseren we in 2023. Analooq hieraan willen we vervolgens een gelijke transitie doorvoeren binnen de domeinen zorgzame gemeente en bedrijfsvoering. De daadwerkelijke concretisering kan resulteren in een beperkte formatie uitbreiding.

Informatie gedreven data gestuurd werken

Onze organisatie erkent het belang van data gestuurd werken en ziet concrete mogelijkheden. Om hier uitvoering aan te kunnen geven zal aanvullende programmatuur / techniek gecontracteerd moeten worden. De hiermee samenhangende kosten zijn afhankelijk van de door ons te maken keuzes echter schatten we in op € 50.000,- structureel voor de periode vanaf 2024.

Huisvesting de Misse 2, 4 en 6

Wat willen we bereiken?

Een vernieuwd pand waarin het gemeentehuis, De Pas en de bibliotheek integraal samen zijn gehuisvest. Een pand wat beter aansluit bij het beoogde gebruik, waarin bestaande leegstand efficiënt wordt benut, en waarin de structurele kosten worden gereduceerd.

Wat gaan we daarvoor doen?

In 2022 zijn we gestart, samen met het bestuur van gemeenschapshuis de Pas en de bibliotheek, met het optimaliseren van de huisvesting op de Misse 2,4 en 6 in Heesch. In 2023 wordt het ontwerp uitgewerkt, op basis waarvan in de periode 2024 - 2026 verbouwd kan worden.

Vervanging voertuigen

Op basis van de levensduur is vervanging van een deel van het wagenpark nodig. Hierbij maken we de nog de keuze tussen eigendom of lease.

Wat mag het kosten?

Vervanging / wettelijk

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Vervanging				
Kosten n.a.v. uitkomst onderzoek begraafplaatsen	Nieuw Nieuw	2024 2024	pm pm	Incidenteel Structureel
Externe/professionalisering inkoopfunctie	Nieuw	2024	166.000	Structureel
Vervallen fte inkoopfunctionaris	Nieuw	2024	-60.000	structureel
Gefaseerde invulling I-functie	MJB	2024	125.000	Structureel
Vervanging 2 vrachtwagens	MJB	2025	150.000	Investering
VW Up auto	MJB	2025	13.000	Structureel
Wettelijk				
Inhuur backofficemedewerker Burgerzaken	MJB	2024	47.000	Incidenteel
Verplichte aanpassingen software t.b.v. burgerzaken/ KCC	Nieuw	2024	10.000	Structureel.
Archiveringstool	Nieuw Nieuw	2024 2024	10.000 3.500	Incidenteel Structureel

Overig

Onderwerp	Bron: MJB of Nieuw	Jaar	Bedrag (in €)	Incidenteel/ Structureel/ Investering
Beheerkosten digitalisering, ten behoeve van het verbeteren van onze dienstverlening. O.a. applicaties, software, website, ter ondersteuning van dienstverlening	Nieuw Nieuw	2024 2025	50.000 50.000	Structureel Structureel
Flexibiliteit / inventiviteit in stand houden / opbouwen goed personeelsbestand (6 fte)	MJB	2024	480.000	Structureel
Faciliteiten ICT i.v.m. uitbreiding formatie	MJB	2024	30.000	Structureel
Invulling data gestuurd werken	MJB	2024	50.000	Structureel
Instrumentarium proces gestuurd werken	MJB MJB	2024 2024	5.000 12.500	Incidenteel Structureel
Robotisering processen financiën	MJB MJB	2024 2024	7.000 2.500	Structureel Incidenteel
Optimaliseren huisvesting de Misse 2,4 en 6 te Heesch:				
- Ontwerpteam, bouwen en projectbegeleiding	MJB	2024	500.000	Investering
- Bouwen en projectbegeleiding	MJB	2025	1.000.000	Investering
- Bouwen en projectbegeleiding	MJB	2026	600.000	Investering

Programma 7: Financiën

Risico's

Inleiding

Voor u ligt een kadernota die inzicht biedt in de ontwikkelingen en activiteiten waarvoor wij ons gesteld zien de komende jaren. Op basis van de nu beschikbare informatie schetsen wij een beeld van de financiële impact die het realiseren van alle ontwikkelingen en activiteiten zou hebben. Dit leidt tot de conclusie dat onze financiële polsstok niet lang genoeg is om de opgave zoals geschetst in deze kadernota te overbruggen.

In dit verband wijzen wij erop, dat op verschillende onderwerpen pro memorie (p.m.) posten zijn opgenomen. Het gaat hier om onderwerpen waarvan de implementatie \ uitvoering tot kosten gaat leiden, maar de omvang van die kosten kunnen we op dit moment niet goed inschatten.

Daarnaast benoemt deze kadernota een aantal thema's waar wij al mee aan de slag zijn: de impact hiervan is op dit moment nog niet goed in te schatten. Wij noemen in dit verband:

Klimaatadaptatie

We beschrijven in deze kadernota, dat we maatregelen gaan nemen, waarmee we:

- Hittestress willen verminderen
- Wateroverlast willen voorkomen
- Overstromingen willen voorkomen
- Droogte willen tegengaan

Al deze maatregelen vragen – in meerdere of mindere mate – om (ingrijpende) aanpassingen in onze infrastructuur, waaronder onze wegen en rioleringen. Welke maatregelen dat zijn, is nog niet duidelijk. Daarmee is niet duidelijk welke impact dit heeft op onze organisatie om deze werkzaamheden voor te bereiden en uit te voeren. Bovendien willen we kapitaalvernietiging voorkomen. Dit impliceert, dat bij ingrijpende maatregelen in de infrastructuur afstemming in tijd nodig is met vanuit onze beheerplannen noodzakelijke renovaties en vervangingen in de toekomst. De geplande piek hiervan ligt na het jaar 2035. Dit kan dus betekenen, dat maatregelen moeten worden uitgesteld.

Energietransitie

Eind 2022 heeft minister Jetten de gemeenten geïnformeerd over aanvullende gelden die zij gaan ontvangen voor de energietransitie. Die aanvullende middelen zijn gericht op extra personele inzet die nodig is om de energietransitie een boost te geven. Het gaat om een toezegging voor een aantal jaren, waarbij de inzet is om deze middelen structureel te maken. Onderdeel van de energietransitie is, dat ook onze inwoners – die dat nog niet gedaan hebben of daar geen

mogelijkheden voor hebben- werk gaan maken van die transitie. Als gemeente zullen wij onze inwoners moeten faciliteren door het opstellen van wijk- en uitvoeringsplannen. Hoeveel geld gemoeid is met deze plannen is op dit moment nog niet aan te geven. Zoals het er nu naar uitziet, voorziet de rijksregeling niet in uitvoeringsgelden voor de wijk- en uitvoeringsplannen.

Transitie Landbouw

In deze kadernota geven we aan, dat door het provinciaalbeleid Interim Omgevingsverordening voor toekomstbestendige stallen 2024, veel ondernemers moeten stoppen of stappen moeten ondernemen om hun stallen aan te passen. Voor een groot aantal ondernemers voldoet de huidige vergunning niet meer op grond van rechterlijke uitspraken in de afgelopen periode. Vanuit gemeentelijk perspectief zijn hier twee risico's aan verbonden. Ofwel ondernemers dienen tegelijkertijd in een relatief korte periode een nieuwe vergunningaanvraag in om door te kunnen gaan met hun bedrijfsvoering. Ofwel de ondernemers dienen geen nieuwe vergunningaanvraag in en dat vraagt vervolgens om handhaving. In beide gevallen wordt een beroep gedaan op tijd en capaciteit van de omgevingsdienst. Tijd en capaciteit die nu al fors onder druk staat. De extra kosten van de omgevingsdienst komen voor rekening van de gemeente.

Woonvisie/bijzondere woonvormen

In de Regionale Woondeal/het beleidsprogramma 'Een thuis voor iedereen' is afgesproken, dat alle gemeenten in de woondealregio in 2023 een integrale woonzorgvisie opstellen, die aansluit bij de regionale woningbouwprogrammering. Hiervoor maken gemeenten een analyse van zowel de woon-, zorg- als ondersteuningsbehoefte van de aandachtsgroepen in de eigen gemeente. De behoefte van die aandachtsgroepen is nog niet vertaald in de woonvisie 'Perspectief op goed wonen in de kernen'. Door het ontbreken van die behoefte in de woonvisie, is die behoefte ook nog niet vertaald in onze ruimtelijke plannen. Dit kan betekenen, dat zodra de woonzorgvisie is vastgesteld een aanpassing van onze ruimtelijke plannen noodzakelijk is. Of deze aanpassing wel of niet kan meelopen in de aanpassing van de ruimtelijke plannen die nodig is in het kader van de Omgevingswet is op dit moment nog niet aan te geven. Daarmee is onduidelijk of en zo ja welk extra capaciteitsbeslag dit gaat vergen.

Vermogenspositie

Vermogen

De algemene reserve bedraagt € 23,9 miljoen en is vrij te besteden voor doeleinden waarvoor de raad een bestemming geeft. De aanwending is in principe voorbehouden aan incidentele uitgaven.

Daarnaast beschikken we over geoormerkte reserves. We verdelen deze als volgt:

Bestemmingsreserves	16,1 miljoen
Reserves tbv afschrijvingslasten	3,2 miljoen
Overige reserves	<u>1,7 miljoen</u>
Totaal	21 miljoen

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen geeft de mogelijkheden weer van de gemeente om risico's op te kunnen vangen. Dit vermogen om risico's op te vangen wordt weergegeven door een ratio. Deze ratio is een verhoudingsgetal tussen de weerstandscapaciteit en de geïnterpreteerde risico's.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit (berekende risico-omvang) en wordt uitgedrukt in een verhoudingsgetal/ratio. De risicoreserve bedraagt € 5,2 miljoen en biedt voldoende vermogen om weerstand te bieden aan de geïnterpreteerde risico's. De ratio is 1,4.

Lokale lasten

Voor 2024 gaan we uit van een aanpassing van de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing gelijk aan de prijsindex (inclusief 1,55% inhaalinflatie).

Voor de leges gaan we uit van dezelfde uitgangspunten. Bij de belastingvoorstellen gaan we hier verder op in.

Overzicht ontwikkeling		2023	2024	Wijziging ten opzichte
gemiddelde lokale lastendruk		Bedrag	Bedrag	van 2023 (%)
Woningen	Eigenaar	554,16	580,31	4,72%
	Gebruiker	212,00	242,90	14,58%
	Eigenaar en gebruiker	766,16	823,21	7,45%
Niet-woningen	Eigenaar	1.367,16	1.431,51	4,71%
	Gebruiker	771,18	807,42	4,70%
	Eigenaar en gebruiker	2.138,34	2.238,93	4,70%

Begrotingsruimte

Door de begroting 2023 (positief saldo € 85.000,- en vrijval van incidentele posten voor 2023) als vertrekpunt te kiezen bepalen we het financieel perspectief en in eerste instantie de begrotingsruimte. Deze ruimte kan worden benut voor het doen van investeringen en beleidsintensivering. We muteren met onderstaande factoren (autonome ontwikkelingen) die leiden tot de begrotingsruimte.

Uitgaven

Inflatie

In verband met de hoge inflatie over het afgelopen jaar is het nodig dat we een inhaalactie doen van 1,55% voor 2024 (3,15% + 1,55%). Dit is conform de gegeven indexen uit de circulaire van het ministerie.

	2024	2025	2026	2027
Prijzen	3,15%	3,1%	2,75%	2,75%
Lonen	4,2%	4,1%	3,9%	3,9%

Prijsstijging sociaal domein

Bij het sociaal domein houden we rekening met bovenmatige prijsstijgingen en volumeaanpassingen. Het gaat om huishoudelijke hulp, rijwielvoorziening, Jeugdzorg en individuele ondersteuning.

Personeelskostenontwikkeling

Het cao-akkoord betekent naar een schatting een extra kostenpost van € 850.000,-. Dit is na aftrek van de reeds ingeschatte index uit de meerjarenbegroting.

Bestuursrapportage

De bestuursrapportage over 2022 bevatte een structureel nadeel van € 189.000,-. Daarnaast bleek dat het meerjarig onderhoud gebouwen goedkoper uitviel voor € 122.000,-.

Gemeenschappelijke regelingen

De gemeenschappelijke regelingen zijn op basis van de kadernota's meegenomen. Het aandeel voor onze gemeente betekent € 340.000,- extra bovenop de prijsindex waar we rekening mee hielden van 3,15%.

Inkomsten

Algemene uitkering

Voor de berekeningen van de algemene uitkering zijn we uitgegaan van de september- en decembercirculaire van vorig jaar. We rapporteerden daarover u eerder al. Hoewel de aanstaande meicirculaire belangrijke beleidsmutaties kan bevatten verwachten we geen grote aanpassingen. Dit is ook ingegeven door het feit dat de algemene uitkering voor 2024 en 2025 voor wat betreft volumes zijn vastgezet. Alleen prijsmutaties vinden plaats.

Jeugdwet

Voor 2023 zijn middelen toegevoegd aan de algemene uitkering naar aanleiding van geconstateerde tekorten bij de jeugdwet. Voor verdere jaren is dat toen nog niet gebeurd.

Op basis van landelijk verleg is de verwachting dat we voor 2024 ook kunnen uitgaan van extra middelen. We gaat om een bedrag van bijna € 1,7 miljoen. Voor volgende jaren zou dit weer teruglopen en is dit eveneens niet zeker. We rekenen daarom voor 2024 met de verhoogde bijdrage, maar voor volgende jaren willen we de besluitvorming afwachten.

Buffer 2024 en 2025

Bij de meicirculaire 2022 bleek dat de herijking van het gemeentefonds gunstig was voor onze gemeente. Maar ook bleek dat er sprake van een ravijnjaar in 2027 die het voordeel weer teniet liet gaan. Daarom hebben we toen ingezet op een maximaal investeringsniveau, zodat geen lasten werden doorgeschoven naar later. Hierdoor ontstond een niet besteed gedeelte voor jaren 2023 t/m 2025. Voor 2024 en 2025 bedraagt deze buffer respectievelijk € 1,3 miljoen en € 2,3 miljoen en kan worden ingezet voor tegenvallende rijksmiddelen, hogere energiekosten en inflatie. Gelet op het voortbestaan van deze risico's handhaven we deze buffers voor 2024 en 2025.

OZB

De consequentie van de koppeling met de prijsindex betekent dat de uitkomst hiervan van betekenis is voor de aanpassing van de OZB. We volgen de bestaande beleidslijn conform de meerjarenbegroting.

Vrijval reserve

Met ingang van 2024 vervalt de vrijval uit de reserve van € 400.000,- ten gunste van de algemene dienst. De provincie staat een langere termijn niet toe.

Financiële consequenties

Na verwerking van bovenstaande zaken bepalen we het vertrekpunt of begrotingsruimte. Dit kan worden ingezet voor aanvullende investeringen en beleidsintensiveringen. Voor 2024 resteren er middelen voor het doen van investeringen en beleidsintensiveringen (€ 662.000,-), maar vanaf 2025 voorzien we negatief vertrekpunt (€ 818.000,-). Dit komt door de indexering van lonen en prijzen.

(- overschot en + tekort)

X € 1.000	2024	2025	2026	2027
Begrotingsruimte (som bovenstaande inkomsten en uitgaven)	-662	818	1.132	2.536

Voornemens

Aan hand van de bestaande meerjarenbegroting 2024-2026 (MJB) en bij deze kadernota nieuw ingebrachte intensiveringen geven we inzicht in de samenstelling van deze voornemens. We onderscheiden de volgende soorten:

- Vervanging (nodig voor de instandhouding van bestaande voorzieningen),
- Wettelijk (medebewindstaken; uitvoering is geen keuze)
- Overig (keuze is hierbij in zekere mate mogelijk).

Overzicht van benodigde begrotingsruimte (de bedragen zijn de jaarlasten):

x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Vervanging – MJB en Nieuw	393	447	593	596
Wettelijk – MJB en Nieuw	176	64	64	64
Overig - MJB	806	860	938	949
Overig - Nieuw	1.243	1.276	1.243	1.273
Totaal van voornemens	2.618	2.647	2.838	2.882

Gelet op de beperkte begrotingsruimte ontstaat frictie bij de invulling van onze ambities. In het onderstaand overzicht is aangegeven wat dit betekent. We geven gestaffeld aan wat het effect is aan gevraagde middelen als we de noodzakelijke taken oppakken (vervangingen en medebewindstaken) en vervolgens de overige ambities.

Overzicht van gestaffelde begrotingsruimte (- overschot en + tekort):

x € 1.000	2024	2025	2026	2027
Begrotingsruimte	-662	818	1.132	2.536
Vervanging	393	447	593	596
Begrotingsruimte	-270	1.265	1.724	3.131
Wettelijk	176	64	64	64
Begrotingsruimte	-94	1.328	1.788	3.195
Overig	2.049	2.136	2.181	2.221
Begrotingsruimte bij alles doen (zowel MJB als nieuw)	1.956	3.465	3.970	5.418

Daarnaast houden we rekening met incidentele voornemens die we kunnen dekken uit de reserve nog nader te bestemmen. Hiermee is een bedrag van bijna € 2 miljoen gemoeid.